

კაჟა ეტზისელო

კოლხური
ფსალმუნები

100-ტომეული

გამომცემლობა „ანკარსალი“
თბილისი 2020

საქართველოს მწერალთა, მეცნიერთა და
საზოგადო მოღვაწეთა საერთაშორისო აკადემია
„ძალღება-საქართველო“

საქართველოს ეროვნული აკადემია

ჰაჰა ეჭრისული

კოლხური ფსალმუნები

თხზულებათა კრებული
100 ტომად

2020

საქართველოს მწერალთა, მეცნიერთა და
საზოგადო მოღვაწეთა საერთაშორისო აკადემია
„ძალღება-საქართველო“

საქართველოს ეროვნული აკადემია

ჰაჰა ეჭრისული

კოლხური ფსალმუნები

ტომი 85

2020

მთ. რედაქტორი

აპოლონ გაღვლია

იურიდიულ მეცნიერებათა
დოქტორი, პროფესორი, საქარ-
თველოს მწერალთა, მეცნიერთა
და საზოგადო მოღვაწეთა
საერთაშორისო აკადემია
„ქალდეა-საქართველო“-ს
ვიცე-რეზიდენტი

© ვაჟა ეგრისელი, 2020

გამომცემლობა „**უნივერსალი**“, 2020

თბილისი, 0186, ა. ჰოლიბაოვსკაიანს №4, ☎: 5(99) 33 52 02, 5(99) 17 22 30
E-mail: universal505@ymail.com; gamomcemlobauniversali@gmail.com

ISBN 978-9941-26-572-3 (ყველა ტომისთვის)

ISBN 978-9941-26-892-2 (85 ტომი)

* * *

ვაჟა ებრისელი დაიბადა ხობის რაიონის სოფელ ხორბაში. ბანათლებით იურისტი და ინჟინერია. 1983 წელს დაამთავრა მოსკოვის მაქსიმ გორკის სახელობის მსოფლიო ლიტერატურის ინსტიტუტი. ორმოცამდე წიგნის ავტორია. თარგმნილი და ცალკე წიგნებად აქვს გამოცემული საზღვარგარეთის ქვეყნების ორმოცდაათამდე ახალგაზრდა პოეტის ღმერთის მცირე ანთოლოგია – „ოქროს მტვერანი“, აღმქანდა რა სმირნოვა-კოზლოვას მონობრაფია – „ბრიუსოველი – ალიო მაშაშვილი“, ფილოზოფ ტიუტჩევის ღმერთი და სხვა.

1993 წელს გამოვიდა პოეტის ათასგვერდიანი, ორი ათასამდე ღმერთის მომცველი ერთტომეული – „იმჟნ ნათელი“ ხოლო 2002 წელს საქართველოს რესპუბლიკის გამომცემლობა „მოლოდინმა“ გამოსცა ვაჟა ებრისელის „კოლხური უსალმუნაბი“-ს ხუთტომეულის ათასზე მეტ გვერდიანი პირველი ტომი, რომელშიც ორიათასზე მეტი პოეტური ძეგლია იყო დაბეჭდილი. 2006, 2007, 2008 წლებში გამოვიდა პოეტის მეორე, მესამე, მეოთხე ათას-ათას გვერდიანი ტომეულები, ხოლო 2011 წელს დაიბეჭდა პოეტის მესამე, 1575 გვერდიანი ტომი, რომელშიც 2500-ზე მეტი ღმერთი დასტამებული.

ვაჟა ებრისელის შემოქმედებაზე ორმოცამდე მონობრაფიაა დაწერილი და ცალკე წიგნებად გამოცემული.

ვაჟა ებრისელი საქართველოს და მსოფლიოს რამდენიმე მცნონებრებათა აკადემიის ნამდვილი წევრია... 2016 წლიდან საქართველოს მწერალთა, მცნონებრთა და საზოგადო მოღვაწეთა საერთაშორისო აკადემია „ქალღმარ-საქართველო“-მ და საქართველოს ეროვნულმა აკადემიამ დაიწესა ქართული პოეზიის რაინდის, საქართველოს მწერალთა კავშირის, ვაჟა-ფშაველასა და ბალაქტიონ ტაბიძის პრემიების დაწესების, ღირსების ორდენის კავალერის, ქართული კულტურის დეკანოს მფლობელისა და „დიოკურია 2005“-ის, მწვინდობის ოქროს პარსკვლავისა და მწვინდობის დროშის ორდენის მფლობელის, სახალხო პოეტის, საქართველოს მწერალთა მცნონებრთა და საზოგადო მოღვაწეთა საერთაშორისო აკადემია „ქალღმარ-საქართველო“-ს პრემიონდის, საქართველოს ეროვნული და ვაზისის საერო-სამცნონებრ აკადემიის ვიცე-პრემიონდის,

ავსჯანმართის მმართველობა აკადემიის პრეზი-აკადემიკოსის, საქართველოს განათლებისა და საქართველოს ეროვნულ და სოციალურ ურთიერთობათა“ „კარპის“, „აიას“ აკადემიების ნამდვილი წევრის, ჩარბლის, ზუბიდიის, სობის, იყალთოს საპატიო მოქალაქის, ათას-ათას ხუთასზე მეტგვერდიანი ტომეულების „კოლხური უსალგუნების“ (ოცდაათიათასზე მეტი ლექსი) ავტორის – ვაჟა ებრისელის ახალი, რჩეული „კოლხური უსალგუნების“ ოცდაათტომეულის გამოცემა. გამომცემლობა „უნივერსალმა“ გამოსცა პრეზის ხუთასზე მეტგვერდიანი, უმაღლეს კოლიბრაფიულ დონეზე შესრულებული ტომეგი. 2019 წლის მიწურულს გამოვიდა „კოლხური უსალგუნები“-ს 100-ტომეულის პირველი ათი ტომი. დანარჩენმა 90 ტომმა (უკლებლივ) მისი სინათლე იხილა 2020 წელს. გამგადაბულია დასაბეჭდავ ვაჟა ებრისელის კლასიკური პოეზიის ანტიკომეული, აბრეთვე, პრეზისაღმი მიძღვნილი ქართველი და უცხოელი პოეტების, მმართველისა და საზოგადო მოღვაწეების (ათასამდე ავტორი) წიგნების (მონოგრაფიების), სტატიების, წერილებისა და ლექსების ოცტომეული და სხვ.

2020 წლის 16 ოქტომბერს გაიმართა ფაზისის (კოლხეთის) საერთო-სამმართველო აკადემიის საერთო კრება, რომელმაც პრეზიდენტის ვაკანტურ ადგილზე ღია კენჭისყრით ერთხმად აირჩია ამავე აკადემიის ვიცე-პრეზიდენტი, ცნობილი პოეტი, ქართული პოეზიის რაინდი, ქართული კულტურის დეკანი, „კოლხური უსალგუნების“ 100-ტომეულის ავტორი, იურიდიულ მმართველობა საპატიო დოქტორი, პროფესორი ვაჟა ებრისელი.

ბაზ. „საქართველოს რესპუბლიკა“,
2020 წლის 22 ოქტომბერი

ჰყავს მეუღლე – ბილდა სუხიშვილი (მწერალი) და ორი ვაჟიშვილი ზურაბი და დანი (ორივე იურისტი) და სამი შვილიშვილი – ვაჟა, ნატა და ლილი. იგი – მძვინვარე შვილია (შვილი ძმა და ორი და).

პოეტის ასტრომეული „კოსმიური პოეზია“

ვაჟა ებრისელის შესახებ დიდი ხნის წინაც ვწერდი: „რუსეთში აკაკის და ბალაქტიონს, ღმერთი არ მიუყვანს რომ შეგადარო. ბავხარ ზღვის დღვას და ნაზ სიონსაც, რომ აზანზარებს წუმად სამყაროს...“

ამჟამად, როცა პოეტის ზღაპრული კოსმიური „უსაღმუნებოს“ ჯერ არნახული, ჯერ არ ბაბუნელი, ხუთასზე, ათასზე, ათას ხუთასზე მიტბვერდინანი „ბაჯალო“, ოქროს ყდაში ჩასმული, ოცდაათტომეული წავიკითხე, ჩემი ძველი აზრი რადიკალურად უარყვავი და... დღეს ძველის ბასაბუნად ხმამაღლა ვაცხადებ: ვაჟა ებრისელი არც რუსთაველს, არც აკაკის, არც ბალაქტიონს და... არც მსოფლიოს, არც ძველსა და არც თანამედროვე პოეტს არა ჰბავს...

ის პრისტორიული კოლხეთის „ქუტაია“, არსის ჭალაში მგბარი მუხაა, რომელზეც ოქროს საწმისი ეკიდა (რომელიც ბერძენმა კი არა, პელაგმა იაზონმა მიღესთან ერთად რომ ბაიტაცა).

დიახ, კოლხეთის მითიური ხელწვივის, აიეტის ხელით დარგული, ის ურჩხულ მოღარაჟი მუხაა, რომლის ცადავვიდ ტოტეზე, პოეტმა ოქროს საწმისის „ბონის“ მაგიერ თავისი „კოლხური უსაღმუნებოს“ იბაგმიუვლომელი ასტრომეული დაკიდა და ბაანცოცხლა, მიძინებული, დავიწყების ნაცარმომილი, არა მარტო კოლხეთის, არამედ იმდროინდელი სამყაროს ოცდაათტომეუტზე მიტ საუკუნოვანი მითებით, ლეგენდებითა და საოცრებებით დახუნდალული ისტორია, რაც კომერსიდან მოყოლებული (ძვ. წ. აღ. VIII საუკუნე) არც ერთი ძველის, არც ერთ კალმოსანს არ ბაუკითები.

100-ტომეული... ძველის ბაჩნის დიდან, XXI საუკუნის რიქრაქამდე, ასეთი (5-6 სტრიქონიანი) ვილოსოფიური, რელიგიური, მითოური, ყოვლისმომცველი პოეზია, ჯერ-ჯერობით არავის შეუქმნია დღემდე...“

კოსმოსში კი...

დაბოლოს:

„აიეტის ზღაპრულ კოლხეთს, მტრობისა და სიძულვილის გგულეშავი მისვლია... მათ იცინან იმ ოწყება დედამევის ისტორია“.

ბულნაზ ხარაიჭვილი

პოეტი, ბალაქტიონ ტაბიკის პრემიის ლაურეატი, ჯუმბერ ლეჟავას სახელობის მეცნიერებათა საერთაშორისო აკადემიის პრეზიდენტი

„ბულცივად ვხევდი ყოველ ძეგას, ყოველ კაბეგას.“

ა. პუშკინი

წინასიტყვაობის მაბიერ

(გაგრძელება)

მე ვერ გავბედავ იმის თქმას რომ, როგორც პოეტი, ღვთაებრივი მოვლენა ხარ, მაგრამ ჩემს წარმოდგენაში ძალიან, ძალიან დიდი ხართ – თქვა მორიდებით გოგონამ და უმაღლეს სიმღერა წამოიწყო:

„... ეჰა, რამდენი წელი გავიდა,
რომ სიყვარულით ვიღაც მეძახის“.

– მერე, შენ? შენი გული როგორ პასუხობს? – შეეხმიანა ნიავი. გოგონამ დამორცხვებით თქვა:

– დიდი ხნის ნაფერები სიყვარულით მიყვარს, მაგრამ ნაცვლად იმისა მე მიყუროს, სულ მიწის წიაღში იყრება დაფიქრებული, ნეტავ მაკოდინა რაზე ფიქრობს?

– იქნებ... „წიწამურში რომ მოჰკლეს ილია, მაშინ ეპოქა გათავდა დიდი“... ამან ხომ არ დააფიქრა? მოისმა ხმა იდუმალი.

„მწუხრი მწუხარე ზარების რეკვით,
ვითარცა გზირი ჩამოდგა სოფლად და გაიღურსა,

გზას მიაპყრო თვალები სველი.

მერე, როდესაც წიწამურთან იქუხა თოფმა,
შეერთა და გულზე საქართველომ იტაცა ხელი“.

ყოველ ამ სისხლიან 30 აგვისტოს, ყოველმა ქართველმა ფეხით უნდა გაიაროს ეს გზა თბილისიდან წიწამურამდე. ილიას უკანასკნელი გზა, ანუ „ვია დოდიროზა“ საქართველოსთვის. ამ დღიდან საქართველო ახალი საისტორიო სამანიდან იწყებდა ცხოვრებას. იწყებდა უილიოდ (ლ. სანიკიძე).

– ბრავო, თქვა და ტაში შემოჰკრა პოეტმა – ვაჟა ეგრისელმა, იგი აღაფრთოვანა გოგონას საუბარმა, მისმა აზროვნებამ.

– რამ გაგაკვირვათ? ღიმილით შეეკითხა გოგონა.

– ასეთმა პატარა გოგონამ ამდენი საიდან?
– ქათინაურები არ დაიშურა პოეტმა.

– მედიცინაში დამტკიცებულია, რომ ბავშვი ჯერ კიდევ დედის საშოში ყოფნისას აღიქვამს ხმებს. მას განუწყვეტლივ ესმის დედის ხმა. მეც კარგად გავიგე იმ ოქროს ბადის მნიშვნელობა, რომელიც ოცნებით ზღვაში გადმოაგდე. მე იმ ბადეში, ზღვის ტალღებს შორის გავიზარდე და შენი სიყვარულით დავიტვირთე.

– შენი აღზრდა, ფილიპესავით, მშობლებმა სხვას მიანდეს? – ღიმილით თქვა პოეტმა.

– ვინ არის ფილიპე?

– ფილიპე, მაკედონიის მომავალი მეფე იყო და ალექსანდრე მაკედონელის მამა გახლდათ.

– ჰო, ჰო, ვიცი, გამახსენდა, ფილიპემ თავისი შვილის აღზრდა სწორედ არისტოტელეს მიანდო. მართალია, მე შვილი არა ვარ, მაგრამ ჩემი ბავშვური სიყვარულით უნდა მოგენდოთ, – თქვა და აქვითინდა.

– ამდენი ხანია ვსაუბრობთ... – დამენახეთ მაინც – აღელდა პოეტი. მიბრუნდ ზღვისკენ და რას ხედავს?! – ზღვის ტალღამ ყოველგვარი

ღელვის გარეშე ნაპირზე ამოიყვანა ფერიასავით ლამაზი ასული.

– ვაჟამ, ხელი გაუწოდა და აღიქვა ის გოგონა სიყვარულად და შეიქმნა ოჯახი.

ახალი ცხოვრება დაიწყო რომელსაც სიყვარული, სიხარული და გამრავლება ჰქვია. ქვეყანას მოევლინა სიყვარულის ნაყოფი პირველი შვილი, პირველი პირმშო, სახელად ზურაბი, შემდეგ მას მოჰყვა დაჩი. პოეტი თვალებგაბრწყინებულია და როგორც არასდროს ღიმილი გადაკრავს სახეზე.

თუმცა ღიმილი ყოველთვის როდი გამოხატავს ადამიანის სულიერ მდგომარეობას, მაგრამ ამ შემთხვევაში პოეტი, როგორც ახალგაზრდა მამა გაცისკროვნებულია სიხარულისაგან, რომელსაც მეუღლის სიყვარული ამშვენებებს და აღამაზებს.

ამაზეა ნათქვამი: სიყვარული სიცოცხლეს ამშვენებსო –

„დადის პოეტი დედამიწაზე,
თესავს სიკეთეს
და სიცოცხლის მადლი იტაცებს.
სიყვარულია მისი საგზალი,

დექსთა მტრედებივით ამ სიყვარულს
ყველგან აგზავნის“.

ვაჟა ეგრისელი, როგორც მეუღლე, მამა, ხშირად ფიქრობდა – ალბათ, დედა-შვილის სიყვარულში არის ისეთი რამ, რაც ამ გრძნობას განსაკუთრებულ ძალას აძლევს? რომელიც არავითარ კანონს და წესს რომ არ ემორჩილება, ამიტომ დგას ყველაზე და ყველაფერზე მაღლა.

უძაგეთ დედას ყოვლად არამზადა და წყალწაღებული შვილი და თუ არ დაგეთანხმებით, არ გაგიკვირდეთ. მან იგი რომ სიკეთის, სათნოებისა და ბედნიერებისთვის შვა, და მას ისეთს ხედავს, როგორიც უნდოდა რომ ყოფილიყო. დედა იყო და მას არ შეეძლო, ცხრა თვე მუცლით ეტარებინა ავაზაკი. არ შეეძლო ტანჯვით ეშვა ბოროტება, თეთრად ეთენებინა ღამეები არამზადისთვის და რისთვისაც შვა და გაზარდა იმად ესახება, ჩვენ ვხედავთ ავს ავად და კარგს კარგად და ვამბობთ ვინ ვინ არის. რაკი არაფერი გვენადვლება, გარდა სიმართლის თქმისა, მაგრამ ის ყველაფერზე მაღლა დგას და ყველაზე საუკეთესო თვისებებს ატარებს!

– დედისათვის შვილია საზომი მშვენიერებისა და არა ის, რომ ვიღაცა სხვამ სხვაგვარად დაწერა... (ოტია იოსელიანი).

– რაზე ფიქრობ, მიესიყვარულა მეუღლე ვაჟას.

– დედაშვილობაზე. აიღე და წაიკითხე, სასარგებლოა ყველა დედისა და შვილისათვის, შენ კი ჩემი ორი არწივის დედას ლექსი მოგიძღვენი.

„ჩვენი ბარტყებია –
არყოფნის ბუდიდან,
ფიქრით და ოცნებით ანაფრენი,
ჩვენს შორის –

სიცოცხლედ რომ დგანან,
ჩვენი სიყვარულის,

ჩვენი აღმაფრენის
ნაყოფი არ არის განა?“

მერე აივანზე გავიდა, გადახედა სივრცეს და სადღაც შორს, ჰორიზონტს იქით, მისი სოფელი, მეგრული ლამაზი ოდა, დედ-მამა, და-ძმანი ოცნებაში დაინახა.

„თითქოს სოფელში ვიყავი და...“

უკუშცეული

ბინდი შუკებში უხმოდ ქრებოდა.

მოხველ, ვით წინათ

შემისწორე თავსასთუმალი.

გამომეღვიძა...

ღელა,

ყოფნა არ იქნებოდა,

რომ აღარ იყო ჩემი სიზმრის

ხშირი სტუმარი.“

პოეზიაში ღრმად გაცნობიერებული, თავის თავში დაჯერებული, სამყაროში კარგად ჩახედული პოეტი კოლხური სიამაყით ამბობს:

არც ოქრო, არც ვერცხლი, არც ფული,

არ გშველის... შურში ხარ ჩაფლული...

და აღმოგაჩინონ, ვით ტროა,

დროა, პოეტო, დროა.

ტანჯვისაგან მხოლოდ მაშინ განვიკურნებოთ, – ამბობს იგი – როცა მათ ბოლომდე განვიცდით. პოეტის განცდები ნათლად ჩანს, როცა ამბობს:

„მე ისევ ვდარდობ დედამიწას –

მოქსოვილს გზებით...

და ცას – მზის კერას.

ჩემი სურვილი კვლავ ზის
რწმენის –
ღამაზ ბუდეში
და გასაფრენად სივრცეებს ზვერაღს.“

ვაჟა ეგრისელი დარდიანია, მაგრამ მომავლის რწმენა არასდროს დაუკარგავს, რადგან იცის ხშირად უბედურებას, ბედნიერება მოჰყვება. სევდას – ღიმილი, დაღმართს – აღმართი. მან მშვიდობის მტრედივით ყველაფერს გადაუფრინა სიყვარულის, ლექსის, გრძნობის სახით და სპეტაკი თოვლის ფიფქებად მოეფინა გარემოს, – მოისმა ხმა ზეციდან.

ამის გაგონებაზე ზღვის ტალღებიც აზვირთდნენ, ისინი ერთმანეთს ეჯიბრებოდნენ ვინ უკეთ შეასხამდა ხოტბას პოეტს და ამას ხმაურით გამოხატავდნენ.

„ნამდვილი შემოქმედებითი ასპარეზია ქართული სუფრა, იგი მრავალფეროვანია, მან ქართველ პოეტებს და მწერლებს კი არა გერმანელ კარლ ანდეას ნიცშეს ათქმევინა:

„ვიხილუე ხალხი კეთილი, ბრძენი,
„ვეფხისტყაოსნის“ გმირმა მატარა...
ვცადუ, შემეცნო სიმაღლე შენი

და მე აღმოვჩნდი მეტად პატარა“.

საქართველოსთან ყველა სხვა, თუნდაც ვე-
ებერთელა იყოს ის, მაინც პატარაა, რადგან მი-
სი დიდი წარსულით მას წინ ვერავინ დაუდგება,
თუნდაც „... ჯოხს დაყრდნობილი მოდიოდეს სი-
ბერე საქართველოსი“. რადგან საქართველოს
უკან მოდის ურიცხვი, ჯანსაღი ახალგაზრდობა
– იყო თქმული ზეციდან.

– სწორია, სწორი, კვერი დაუკრეს ზღვის
ტალღებმა, ბუნებას პოეტიც შეეხემიანა;

„ჩემს ყვეარ ბიჭებს, –

ზურაბ და დანი

მე ახლა მხოლოდ თავისუფლად

სიარულს გაჩვევთ,

ვით გაუხედნავ –

თვალსაცერა

პატარა ბუღებს,

მაგრამ სულ მალე დიდსა და მძიმეს,

მე საქართველოს სიყვარულის დაგადგამთ
უღელს,

აბა,

თქვენ იცით, თუ როგორ გასწევთ!

მხოლოდ თავისუფლად სიარულს გაჩვევით? წინასწარმეტყველური ნათქვამი გამოდგა ქართველი ერისთვის.

ეი, ქართველებო, – დაიძახეს ვარსკვლავეთიდან – ნუ დაგვავიწყებ, გახსოვდეთ ერსა და ბერს –

– სიხუმეში განისვენებს

კრწანისის ველი, –

სამასი წლის წინ

რომ გამოჭრა

ღალატმა ყელი“...

ამის გაგონებაზე შხაპუნა წვიმა წამოვიდა, რათა გადაერეცხა ღალატის ნაკვალევი და მის ნაცვლად ერთგულების მწვანე ბალახი ხელახლა აბიბინებულიყო.

– ეს მომწონს, – განაცხადა მთავრემ და წყვილიადი გაანათა. ხალხის განწყობაც საკმარის შეიცვალა უკეთესობისკენ. გარემო ახმაურდა და აჟრიამუდდა, მაგრამ პოეტი ოცნებით, თავის ცოლ-შვილთან ერთად შავი ზღვის ფსკერზე აღმოჩნდა.

საოცარი სანახაობა წარმოუდგა თვალწინ – ჩაძირული დიოსკურია ძველებურად ღამაზად

გამოიყურებოდა, ქალაქს სიმშვენიერე არ და-
კარგეოდა, მაგრამ საზარელი სანახაობა ის იყო,
რომ ქუჩები ადამიანის ჩონჩხებით იყო სავსე.

„დიოსკურია!

წუხილის და სევდის მომტანი –

შოროეული ქრიან ქარები...

და ზღვის სიღრმეში –

ტალღა კი არა,

სული ტორტმანობს

ჩემი წინაპრის

და მე ახლოს არ მეკარება.“

– მამა, რა უბედურებაა ეს? – ჰკითხეს შვი-
ლებმა.

– მეჩვიდმეტე საუკუნეში შვილებო, კოლხე-
თიდან უამრავი შერჩეული ახალგაზრდა წაიყვა-
ნეს გემით და განა მარტო კოლხეთიდან? უმრავ-
ლესობა, თავისი სურვილით ზღვაში ვარდებოდ-
ნენ, რათა თურქეთში არ წასულიყვნენ. ერჩივ-
ნათ, თუნდაც ჩონჩხებად, მაინც აქ დარჩენილიყ-
ვნენ. ნახეთ, შვილებო, ჩვენი წინაპართა დიდი
წარსული აქაა. – ნადვლიანად უთხრა ვაჟა ებ-
რისეღმა შვილებს.

– ბავშვები – ჩვენი ნუგეშია, – ჩახურჩულა ვაჟამ მეუღლეს და ხელი მოხვია.

– ბავშვები სიცოცხლის საუკეთესო ნაწილია – იყო პასუხი.

– ჰო, ასეა ასე, მაგრამ ჩვენი შვილები ბავშვები კი არა უკვე დიდები არიან, საცაა სიყვარულით დატკბებიან.

– მამა, მართალია, არც უმაგისობა იქნება.

„ო, რა ლამაზად ჩანს ყველაფერი

შეყვარებული ბიჭის თვალებით“.

უთხრა მამა, მაგრამ შვილებო, ცხოვრებაში ხშირად ყველაფერი ლამაზად არ ხდება. ცხოვრება რთულია, იგი კიბეს ჰგავს – ზოგი ადის, ზოგი კი ჩამოდის, მთავარია, ფეხი არ დაგიცურდეს.

– მამა, ახალგაზრდობაში ფეხი ხომ არ დაგცურებია ხოლმე? – გაეხუმრნენ ბიჭები.

– ვაჟა ეგრისელმა თავისებურად ჩაიღიმი და შვილებს უთხრა: კაცობაში ჯერჯერობით ფეხი არსად დამცდენია, თქვენც მომბაძეთ. ზღვის ტალღამ პოეტი, თავისი ოჯახით, ისევ სამზეოზე ამოიყავნა. აღფრთოვანებულმა მამამ

ბიჭებს ხელები მოხვია, თვალებში ღრმად ჩახედა და ორივე გულში ჩაიკრა.

– ნეტავ რას ეძებდა იგი შვილების თვალში? – ჰკითხა ნიაგმა ვარსკვლავს.

– ალბათ „მრავალუამიერს“, „ოდოიას“, „კუჩხიბეღინერს“, „ვოისას“, „შენ ხარ ვენახს“, „ურმულს“, „ჩელას“, „ჭიჭე ტურას“, საუკუნეებით მხრებით ნაზიდს და დღემდე მოტანილს – იყო პასუხი. პოეტი ოცნებაში ისევ მარტოკა, ზღვის ნაპირზე დარჩა, მაგრამ შვილებს მაინც შეეხმინა, როგორც თავის სამშობლოზე უზადოდ შეყვარებული.

„ღმერთმა ნუ ქნას და,
სამშობლოს მთა
ნისლს თუ მოიხვევს
და თუ ღრუბელმა
იმედის მზე ცით განდევნა,
მაშინ ზურაბი –
მამულის მტერს დახვდება
ცაზედ,
ხოლო დაჩი კი –
ციტადელად“.

ღმერთმა ნუ ქნას რომ ღრუბელმა იმედის მზე ციდან განდევნოს – ის იყო გაიმეორა თავისთვის, რომ უცებ ზღვის ტალღამ, ვითომ ხუმრობით, თავისი შხეფი შეასხა პოეტს. სიჩუმის კენწეროებზე მსხდომი ვარსკვლავები კი ღიმილით უყურებდნენ ზღვის ტალღებზე მოტივტივე ვარდის ეკალისა და პოეტის შეხვედრას.

„მიწით ნაშობი

და ცით ნაზარდი

სად არის იგი სიყვარული –

პირველყოფილი?!“

ჩაილაპარაკა პოეტმა და ხედავს საოცრად ლამაზი ყვავილი აღმოცენდა მის წინ.

„ჰა, ის ადგილი სადაც ვიჭერდი –

ციცქნა ღორჯოებს და ჩურპატანებს.

ყვავილო! ღელის

მღვრიე დინებას

თურმე სიყრმე და სიხარული თან

გაგატანე“.

– მე ყვავილი ვარ!

– აბა, ვინ ხარ? – შეეკითხა გაკვირვებული

პოეტი.

– ცირა!..

– ცირა?! გაიმეორა და წამოვარდა ზეზე ცირა, დამენახე.

„დღითა და ღამით

შენი შემყურე

კვლავ მივსდევ მნათობს.

ჩემი სიყვარულია –

მზე –

ასე რომ გათბობს“.

მოესმა სადღაც შორიდან ქალის ხმა პოეტს, ხოლო რომ მოიხედა ყვავილისკენ, იგი არსად ჩანდა.

პოეტი იქვე ჩამოჯდა ზღვის ნაპირზე და თავის თავს დაუსვა კითხვა: – რა იყო ეს? – მოლანდება, მოჩვენება თუ ჩემი პირველი სიყვარულის გახსენება?

– ო, ძვირფასო, შენი პირველი სიყვარული შენს ოცნებაშია და მთელი სიცოცხლე გაგყვება იგი – მოესმა ხმა.

ოცნებაში ჩაიძირა მეოსანი.

„ზურაბ და ღაჩი,

ჩემი ქონება,

რასაც გიტოვებთ, ყველა აქ არი:

ორიოდ წიგნი –

ჩადებული შავი ზონარით,
თეთრი ფურცლები და წათლილი
ხუთი ფანქარი,

მაგიდაზე დევს –

ვითარც ჩემი მოსაგონარი“...

სამშობლოზე უზომოდ შეყვარებული პოეტი
შვილებისგან ითხოვს:

„ჩემი სამშობლოს

სიყვარულის –

დამადგით ძეგლი...

და... უკვდავება იქნება ჩემი“.

სწორედ, ამ დროს მოულოდნელად გრი-
გალმა ტალღა კლდეს მიახეთქა და დაუმსხვრია
მას ხერხემალი. სასწაული ხმაური შეიქმნა, რა-
მაც ღრმა ოცნებიდან გამოიყვანა პოეტი, თვალი
კარგად მიმოავლო გარემოს და შეამჩნია, რომ
გონებასთან ერთად ძაღაცაა საჭირო ფონს გა-
სასვლელად. რად როს ძეგლზეა ფიქრი, მე ხომ
ახალგაზრდა ვარ. – მოგვწონს შენი მსჯელობა,
– შეაწიეს სიტყვა მთებმა.

„უფლის ნებით შემწევს ძალა,
სიბრძნის ქვაზე –
აზრის ღესვის
და თუნდ იყოს კლდე პიტალო,
რწმენის ხნულში –
სიტყვის თესვის...
მიტომ უნდა აიტანოთ –
ქედმაღლობა ჩემი ლექსის.“

ტატა დიოსკურელი

*ნაწყვეტი წიგნიდან – აღქმა ანუ
საოცრებათა სამყაროში*

გაგრძელება შემდეგ ტომში

მნათობები

მიმწუხრიდან –

დილამდე რომ,

ცას და ნათელს კიკინებენ

მნათობები –

არის უფლის „ცხოვრები“,

მათ არასდროს

უცხოვრიათ,

ქვეყნად ჩვეულ ცხოვრებით.

1969

ნატუიუსალი

შავი ღრუბლების –
შავი საცრები,
დამის ნისორზე წვიმას გაცრიან,
გაკროება ელვა –
სამხრე ჰუსარის,
გამთენისას გადაბუგავს ცას
ვარსკელავები,
დარჩება დილას –
ნატისუსალი.

1963

ჯვარცმა

სამკვალის ხმაზე ეწვოდა
სხეული...
ისმოდა გოდება –
გოლგოთის თხემიდან.
და...
შორი-ახლო
თავლახვეული
იღვა და ღმერთკაცს –
ვერაფერს შველოდა...
ტიროდა თემიდა.*

1963

* თემიდა (ბერძ.) – მართმსაჯულების ქალღმერთი.

ბახალუბი და ქარდუბი

სხედან დამის საბუდარში,
დამეუბი,
ისე როგორც,
ყვაყ-ყორნეუბის ბახალუბი
და ქარდუბი.
დაჰბერს უამი...
და ყოველი,
გაჰქრეუბა და
განქარდუბა!!!

2014

ბათუმეა

სადღაც წყვდიადში მამალმა
იყივლა დილა და...
ხმა გაკმიდან...
და... მიწის ბელტების
როს აწედა ჩოჩქოლი,
მზემ გადმოიხედა
ცის ოქროს –
სარკმლიდან.

1955

სამშობლო

კავკასიით გადმომდგარი,
ოქროსრქებმომტვრეული
მზე – თითქოს ირემია...

მე,

სამშობლოს წართმეული,
ვზივარ შავი ზღვის კარად,
და...
ვგოდებ სასოწარკვეთილი,
ისე, როგორც იერემია.

1993

ზღვები

ზამთრის დღეები მთებს,
და მწვერვალებს
წყალ აწყურებენ...
ცას აშიებენ...
თუმც დაკანკალებს ცაში ელია.*
გაზაფხულზე კი გამხდარი
ზღვები.
ვით ომში წასულ ღვიძლ
ნაშიერებს –
მდინარეთა ჯარს
ისევ ელიან...

1990

* ელია (ბერძ.) – ელვისა და წვიმის ღმერთი.

არყოფნა

ცოცხლებს რომ გვაჩვენონ
მტრის ხატი,
და სოფლის სივერაგის ნაყოფი, –
წამს მოფრინდება
არყოფნა:
გამკრთალი ელვის სისხარტით,
ჩიტის – იაქე თვალით და
არწივის –
კაუჭა ნისკარტით.

2019

ორი მზახვრი

(ვარიანტი)

ღია ხვდებათ მათ კარები...

წამით აღარ ეკარება

შარას ბინდი:

ერთი არის „ხოგაის“

და,

მეორე კი –

„ხორგაის“* მინდი.

1996

* ვაჟა ფერისელი – ხობის რაიონის სოფელი პირველი ხორგადანაა.

კანონი

„კანონი რა შავკვად გინდა,
როცა ქვეყნის სათავეში
არამზადები სხედან.“
ჰერაკლიტე ჰეფესელი

ყველას უნდა ახსოვდეს:

გლეხს,

მუშას და

მეფესაც,

ის, რაც ათასეული

წლის წინ უთქვამს

ჰეფესელს.

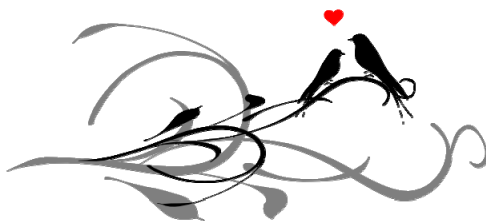
1971

ყორანი

ქვეყნად ბევრია
მოსაგონარი,
რომელიც მუდამ უნდა გვახსოვდეს:
ვითა,
ედგარ პოს
შავი „ყორანი“,
სიტყვა – „ლენორ!“
და „ადარასოდეს!“

1964

ძეგვი

ერთად იშვნენ და ორივე,
არის ერთი დედის
ნაყოფი:
(ერთმა ძმამ თუმც სახე იცვალა!!!)
სიცოცხლე –
სიკვდილის არის
ტყუპისცალი,
ისე, ვით ყოფნა და
არყოფნა.

2019

აღვის ხე ხორბის დამბახე

დამბახე ტანაშოლტილი
დგას აღვის ხე,
ვით ქალწული,
ხარობს...
მოსვლას აღარ ნანობს.
ზოგჯერ –
ცისკენ მხრებს
აწურავს,
ყელყელაობს და....
ნარნარობს.

1953

ცა კოლხური

(ვარიანტი)

მოვა უამი კისრისტეხით,

შენი ყოფნის ცას

მოხურავს.

და დაგიგდებს მთვარეს –

ნიშად.

მერე ელვით –

ცა კოლხური,

გვარს –

„ეგრიხელს“ ჩაინიშნავს.

2019

მზის ჩასვლა

დღე სულთმობრძავი მიუყვება

ზვირთთა იაურუსს...

და მიაცილებს მწუხრი

შავი ყარაჩივით...

რა ქნას,

დილამდე მან უმზეოდ,

უნდა იაროს,

ასეთი არის მისი

არჩივი.

1970

სამართალი, უსამართლობა!!!

თუმც გვიან,

მაგრამ მაინც

ჩახვედი,

ისე, ვით ზღვაში მზე სადამოსი.

თან მიგყვებოდა

გოდება და... ლოცვა მამათა...

უსამართლობას შენ გახადე

ოქროს სამოსი

და ჩააცვი საწყალ

სამართალს.

2019

აპრილი

„თებერვალი დადგაო,
ხეში წყალი ჩადგაო.“

ხალხური

თებერვალი აღვიძებს და

მარტში ია თვალებს ახელს,

მაგრამ შენ კი აპრილს სწორედ,

ველარ ურჩევ ნამდვილ სახელს,

ისე, როგორც

„კოლხურ ფსალმუნს“,

ვერ უძებნი საპირწონეს.

2018

* * *

ვარსკვლავთა სასაფლაოზე
მთოვარე იდგა ცაცხვივით,
ტოტზე კი ციცქნა
ღრუბელი,
იჯდა, ვით ყვავის ბახალა.
და ელვის თვალის
ჩაკვრაზე,
დააცემინა ცამ ცხვირი,
მეხმა კი გადიხარხარა.

1964

გორდიას კვანძი

როცა ჭრიალი მიწედა

მზის ანძის,

მზის შეიღმა ლოცვით,

მზე ვახსენე.

და მერე გორდიას კვანძი,

მაკედონელმა გაჭრა!!!

გახსნით კი...

მე გაეხსენი.

1993

წიგნები

მარადისობის სარკედ მდომელი,
როცა მოკვდები გვიან
თუ ადრე,
დაობლდება შოთრეული
გზა – ოცნების.
და ვით იტყოდა ალექსანდრე
მაკედონელი,
დაგრჩება წიგნები:
„ბრძენთა გაოცების.“

2019

ქართლი, კახეთი

ბედნიერია კახეთი,

და უკვდავია ქართლი!

ორივ –

მზით დასადაფნავი:

ბოდბეს გვაქვს –

ნინოს საფლავი,

მცხეთას კი –

ქრისტეს კვართი.

2000

სინანული

შემოდგომა ჩამოდგა
ნაყოფით –
არნახულით!
შენ კი მეტი გინდოდა,
მაგრამ იყო დღეები
უღვთო...
უამინდო და...
ისტორიის ვრცელ მინდვრებს
ვერ გაავლე ღრმა ხნული.

2019

**მზეს, მთვარეს და
მარსკვლავთ ხუთთა**

ღაზ-კოლხები ქვეყნად ოდით,
ეკლესიებს და
მონასტრებს,
მათ უგებდნენ მთაზე ურთას,
ვინც თვალები აუხილათ.
თაყვანს სცემდნენ მზეს,
მთვარეს და ვარსკვლავთ ხუთთა,
მსახურობდნენ ღმერთს –
უხილავს.

2001

სამყარო

„სამყაროს გენიოსები ცვლიან...“

ვაჟა ვერისელი

მშობლიური მიწიდან –

ნაშიერი ადამის,

ერთად უნდა აყარო!!!

ეს, ვით სწაღდა

ნაბუქოდონოსორის ძე – ნენცარის!

გსურდა!..

მაგრამ სამყარო,

შენც ვერაფრით შეცვალე!

2019

ტომბა კონი*

გაზაფხულზე კი ზამთრის სითეთრე,
თითქოს ცვიოდა ტოტს
აკაციის.

შენ ფეხშიშველი და
სულ ნინველი,
ციო მოფრენილი,
ვითა ფრინველი,
მას შეცქეროდი –
ტომბა კაცივით.

1954

* ტომბა კონი (მეგრ.) – ღრმა, ბრძენი კაცი.

აკე*

გუბაზ, მეფე სულ სხვა იყო,
 მით კოლხეთი აყვავდა, და...
 პონტოც უფრო გალამაზდა.
აღარ სჯიდა აკე მონებს!
 და ბაძავდა ფარნავაზს და
 აღექსანდრე
 მაკედონელს.

1963

* აკე – კოლხეთის მეფე (V ს.)

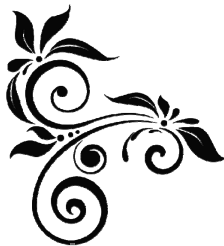

ის

წარსულიდან გადმოსულს
ენგურად და
არაგვად.

ქართველის მთები შიშობენ,
რომ არავინ არ აჰგვას,
აღბათ კოსმიურია,
რადგან დედამიწაზე
ის,
არავის არა ჰგავს.

2018

როქსანა

ხსოვნის სანთლებით –
სულ შოთრეულ წარსულს
შეუვლის,
ამაზე მეტი რა ქნას მგოსანმა?!
ორი თუ სამი ათასწლეულის,
მერე,
რომ გააცოცხლა როქსანა.*

1991

* როქსანა – მაკედონელის უულამაზეხი ცოლი.

ნიანგის ტრემლები

ადამის ძეს თუ ნაშიერს,
 ცით დაანათლა
 განგებამ,
წესი მხეცის და ნადირის:
 და ისიც,
 როგორც ნიანგი,
ჯერ მოკლავს...
 მერე დატირის!!!

1979

მეფე ფეროსი

ინდიელთა მენცარებმა,
თავის ღმერთკაცს –
მეფე ფეროსს,
ურჩიეს, რომ მაკედონელს
შეერკინოს და...
სიკვდილი,
ვით სიცოცხლე შეიფეროს.

1965

წუთისოფელი

ცისა და მიწის ყველა კუნჭული,
მირიადჯერ აქვს მთვარეს
მოვლილი...
ახლა კი ღია დარჩენია ღამის
კარები.
და გაზაფხულზე მოსულ თოვლივით
წუთისოფელი –
ეზო-ზეო მიიპარება...

1980

ორი ჯოჯოხეთი

(ვარიანტი)

მომავალშიც,

წარსულშიც,

ბრუნავს კუპრის მორევი –

(ჩვენი ცოდვის ნაყოფი!)

აქეთ – ჩვენი კოლხაა

და იქით კი ხეთია!

ყოფნაცა და არყოფნა,

სიცოცხლეც და სიკვდილიც,

ორივ ჯოჯოხეთია!

1969

იმ – აფსუა

და

ამ – ოსი

ექორება საქართველოს

იქ – აფსუა

და აქ ოსი!!!

ხმალზე ხელი ამოდ გიძევს!

და იყო დრო,

ვით შავლეგო,

შენ ბაძავდი ძლევაძოსილ

აღექსანდრე მაკედონელს –

ამონის* ძეს.

1993

* ამონი – ძველი ეგვიპტის ღმერთი.

სამაბიერო

სიუერაგე და შური

გაგონილა ასეთი?!

ხალხი რომ გადარიოს!

მაგრამ ღმერთი მიუზღავეს

მას,

ვით მაკედონოლმა

ჭირ-ჰყო უფალს

სპარსეთის

მეფეთ-მეფე დარიოსს.

1993

წება,
ღები

კოლხეთის დიდი წარსულიდან
მოდის ფაზისი,
ვითარცა განძი უძვირფასესი –
ყველა წევლის,
ყველა ღებულის.
რაჭა-ლენხუმი მიტომ დარჩა
„აღუწერელი“,
და საქართველო „აუღებელი“.

1968

* * *

ცისკენ ჩუმაღ მომზირალი,
ყველა მთა და
ყველა ბორცვი,
ქრისტეს „ამაღლებას“ ერთვის...
და...
აღველნილ –
ყველა ლოცვას
ელვით ჩაინიშნავს –
ღმერთი.

1999

სიკვდილის აჩრდილი

სკვითის ისრის პირივით

მთვარე ცაში გაჩრილი,

ვარსკვლავების არის მტვერი

და...

ამქვეყნად ყველაფერი,

აქ არყოფნის –

არის ლანდი

და სიკვდილის აჩრდილი.

2019

ნაბუქოდორ ბაბილონელს

მარტო სარდლებს კი არადა,
აღმერთებდა მეფე
მონებს,

მიტომ ათასწლეულების
მერე,

ბრძენი ბაბილონი
ცაში ხსოვნის ვარსკვლავს უნთებს –
ნაბუქოდორ
ბაბილონელს,

1965

მზავრობა უსასრულოაში

დედამიწაზე შეყვარებული,
ახლოს მოჩანდა მთვარე –
უტოლო,
და ვარსკვლავების შეთვალული
ყურძნის მტკვანი.
ხოლო იქით კი მარტობას
წუხდა პლუტონი*,
და უფრო იქით...
ხელს მიქნევა გზა-უტკვანი.

2019

* პლანეტა – პლუტონი მზიდან ექვსი მილიარდი კილომეტრითაა დაშორებული.

„მე ვარ კაცი ბაბილონელი...“

საიდანღაც ხმა ისმის:

– წარღვნას გადარჩენილი,
ვინც რომ დღემდის მოვიდა.

და ისევ ბევრს სამყაროს –

მითებით რომ აბრმავებს!

მე ვარ

ბაბილონიდან –

ქალდაველთა ნაგრაში.

1963

სიბილა

არადირს სოფელი!

ო, ამდენ წვალებად,

ტანჯვად და

სირბილად!

ჯობს გარდაცვალება,

უფლისმხევლო –

სიბილა!*

2019

* სიბილა (ბერძ.) – ძველ საბერძნეთში და რომში წინასწარეტყველი ქალი.

N-ს

ზოგზოგები სიკვდილს არა,
კაცს სიცოცხლეს
აზარებენ!
„იმეტებენ“, ვით იუდა,
ფარისევლურ ამბორ-კოცნით
ჯვარს აცვამენ
მერე ცოცხლად,
ვით იესო ნაზარეველს.

2019

გზა ღრინკალის

ცა ყინვითაა გადახრუკული
და ტანზე ღრუბელ
შემოხეული,
შიშველ-ტიტველი –
ელვა კანკალებს...
აცთენილია თანავარსკვლავედს
და აღარ იცის გზა –
ღრინკალის.

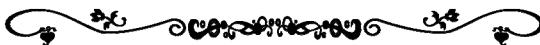
1968

ბაბილონი

სსოვნაში დგას ბაბილონი,
დრო მტრობს „უფლის
ნახვად ნაგებს!“
კლიტე ადევს ბრძენ ქურუმთა,
ნეტარმეტყველ
ოქროს ბაგეს.
მისნებს – გონი წარმთევიათ,
და სიტყვები –
მოქადაგეთ!

1971

მაცხოვარი

სანამდე ცა მესთა-ტეხად
ღრუბელთა რბოს
კვლავ აშლიდეს!
მანამ მძვინვარ ქარს აურვებს,
გულამღვრეულ ზღვას ამშვიდებს
და მორჩილებს მთა და ველი.
გაღმა ნაპირს –
წყალს გადადის,
ფეხისგულიც არაქვს სველი!

1963

ციხე-ტაძრები

სისხლისა და ცრემლში მდგარი,
უამთა წარღვნამ
ვერ დაფარა!
(ათასწლეულები გაძღეს!)
მტერი ახლაც უძუბურებს
ციხე-ტაძრებს:
ზარზმას,
ჭულეს,
და საფარას!

1959

ირმის ნახტომი

ჰელიოსის გზაზე მავალს,
ასე მოგდგამს –
გვარ-ტომიდან,
მემკვიდრე ხარ ღირსეული
და გხმობს –
ირმის ნახტომიდან,
ანდრომედეას ნისლეული.

2003

მაკედონელი, პოროსი

მაკედონელს,
ვით ომის ღმერთს,
რომელიც არ ეძებს ოროს.*
დარჩა მითად ის „პატივი“,
რომ მიაგო,
მასთან ომში დამარცხებულ –
ინდოეთის მეფე
პოროსს.

1961

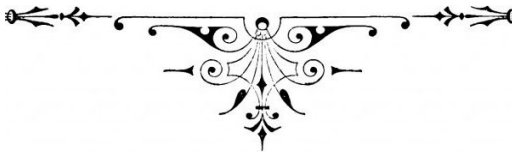
* ორო (მეგრ.) – ჩრდილი

მზე

ასე ყოფილა ოდიდან,
ამ წუთისოფლის შარაზე,
ვინ მართალს ეძებს,
ვინ მტყუნს..
და ამ ძებნაში
ცისკარმა,
წყვილით მოსილ ღამიდან
მზე –
მაღლა ამოიტყუა.

1989

ბედისწერა

ცხოვრება უღრანია და
ეწერი...
დღეებიც სულ ასე წავიდა...
დაგდევს ბედისწერა,
არ გკტოვებს
წამითაც,
და ისმის მოთქმა და გოდება –
ცეცხლის და
გეჰენის მომდები...

2019

ვარსკვლავებით დასახლებულ
ცის სიწმინდეს,
სიხალისეს
ტოვებ... ათასს უვლი ზღვებს
და შენ ისევ ჭვრეტ და
ისმენ,
გონის თვალს და სულის ფრთებს.

2003

სამება

სამი იყვნენ...

და „სამება“,
ლოცვის ცრემლში აზილა,
სიყვარულით მოსილმა –

ორივე ძმამ ნოსელმა:

ბასილმა და გრიგოლმა,
მათთან ერთად მესამემ –
გრიგოლ ნაზიანზელმა.

1977

(ხუმრობით)

უკვდავებას შემოხვდები

ისე,

როგორც შენიანს.

მთვარე არა,

მზე მოგელის.

და... ფრთებს გაშლის,

ვით ნობელის,

ეგრისელის პრემია.

2014

ძილი აღარ ეკარება –
ხსოვნით დაღლილ ღამის
თვალებს,
ცა ბნელს არ დაერიდა.
უმხედრებო ცხენთა ჭიხვინს,
შუბლშეკრული უსმენს
მთვარე,
მარაბდის დიდ ველიდან.

2005

დოღმენებს და მეგალითებს

შენი ყოფნის ცის ოგვაჯეს¹
მზე კვლავ აზის,
როგორც მოჭვა²
და ჩეკს ლეგენდებს და მითებს,
მიტომ ბორჯი³ ფეხს ვერ მოჭამს –
შენი სიტყვის –
მენიჭირებს⁴,
დოღმენებს⁵ და
მეგალითებს⁶.

1981

-
- 1 – ოგვაჯე (მეგრ.) – საბუღარი
 - 2 – მოჭვა – (მეგრ.) – კრუხი
 - 3 – ბორჯი (მეგრ.) – დრო, უამი
 - 4 – მენიჭირები – მიწაში ჩასმული მაღალი ქვის სვეტები
 - 5 – დოღმენები – ხუთი უზარმაზარი ღოდისგან გაკეთებული „ბინა“
 - 6 – მეგალითი (ბერძ.) – დიდი ქვა

მეცხრე ციდან გადმოსული –
აბრეშუმად და
აზიზად,
ყოველ საღამოს და დილით,
თაეზე ოქროს გადგას ჩრდილი,
შენი მზის და
მზეთამზისა.

1974

ათონში*

აჰა, საგალობელი,
წვიმა გადავიწყების,
რომ არასდროს აწვიმდეს:
„ბალავარის სიბრძნეს“ და
იოანეს,
ექვთიმეს და
გიორგი მთაწმინდელს.

1969

* ათონის მონასტერი (საბერძნეთი) –X ს.
ბალკანეთის ნახევარკუნძული

სტუმრად მავალს გზას მიბნევედა,
ხიდან თვალი გარეწარის.
განა ტანზე ტყავი მეცვა!
მე დახშული გავსენ კარი,
ქრისტეს ქორწილს
დავესწარი.

1973

ვით მითიურ წინაპარს,
მთვარესავით გახურავს
თავზე ქუდი ნამუსის.
მიტომ დედამიწაზე –
ვერა და ვერ ეტევი
იცვამ ნათლის სამოსელს,
ვით ანდრია კრეტელი.

1979

მნათე

განთიადის ზარებს რეკავს,
სანთლებს ანთებს,
ვითარც ლოცვას,
მალლა იწევს ზეცის ჭერი,
მაგრამ მაინც მნათე ცდება,
რადგან აღარ უყვარს მტერი
და წუხს მოსეს –
„ათი მცნება“.

1981

აქ ედემად გვეჩვენება
ეს საწუთრო –
ჯოჯოხეთი.
მაგრამ ქვეყნად არვინ იცის,
რანაირი ჩანს იქიდან,
რადგან ყოფნას
არყოფნა სდევს,
ვითარც არწივს –
კირკიტა*.

2005

* კირკიტა – ფრინველი

ორი დიდი ნეტარი

სამოთხისას აღებენ

და კარს ჯოჯოხეთისას, –

უფლის რწმენით კეტავენ,

რომ სიცოცხლე მოდიდდეს:

ორი დიდი ნეტარის –

ბრძენი აგუუსტინეს და

ბრძენი თეოდორისტეს.

1981

ტაღლები –
ღელვით გაღეშილები,
მშიშარ ნაპირთან დაყრილან
ოხრად.
და აღვიძებენ მძინარ გლისერებს.
შავი ზღვა მაშინ უმატებს
ოხვრას,
როს აიეტის ასულს იხსენებს.

1969

შენ ხარ ალიგიერი, –
ჯოჯოხეთში ნამყოფი
და მიწის მტვრის დამემობი.
მდგარი ყოფნა –
არყოფნა,
გოგისა და მავგოგის.

2003

დედამიწა კი სულ სხვაა,
მოკვდავთ მზის აკვანს
იქ გვირწევს,
საიდანაც ჩვენ ვიწყებით.
სიცოცხლე ხშირად
გვივიწყებს,
მაგრამ სიკვდილს არასოდეს
არ ვავიწყდებით.

2012

15 მაისი

წლები,

სიკვდილს ნელ-ნელა გაჩვევენ
უპირო უამთასვლით შეკრული.

თხუთმეტი მაისს კი –

დღეს შენი გაჩენის,

აღნიშნავს თბილისი,

ვითარც რომი დაბადებას

ღმერთკაც –

მერკურის.

2015

მერე,

უამს მიმწუხრისას,
უფლის ჩემი ბრძანებით,
ცის მწვერვალზე ატანილს,
ჩემი ცანი ცათანი,
უცხოს,
არა აქაურს,
აისხამენ ვარსკვლავებს,
როგორც ძვირფას სამკაულს.

2001

სიცოცხლე და სინათლე,
ვინც დაბადა,
მოსპობს ის.
ვიცი, შენ ხარ მეუფე,
მარტო მიწის კი არა,
მაკრო,
მიკრო კოსმოსის.

1999

არ ეკარება თვალებს რული –
მოელი წარღვნას და
წყაღდიღობას,
და ვითარც დავით –
„სჯულის კიდობანს“,
შენ „იქმენ ნათელს*“,
გარს როკვით უვლი,
თითქოს და იგი არის გრაალი
და ცა დაგცქერის
მელქოლას თვალით.

2014

* „იქმენ ნათელი“ – პოეტის ათასგვერდიანი
ერთტომეული (1993 წ.)

ხელებით გიპურია ზესკნელი,
ზე –
სამეუფო ცათანის
და ნიშნად მეცხრე ცის პოვნისა.
სამყაროს შვიდსა სვეტს,
მერვე შენ შეუდგი –
„სიმტკიცედ სოფლისა ყოვლისა“
(მინჩხი).

2014

უფალს ღოცვას აღუვლენ
“კოლხური ფსალმუნებით“ და
ნესტვითა¹ და წინწილით²,
ბობლითა³ და ათძალით⁴,
ძნობითა⁵ და ორდანიით⁶
და... ხარობს ცის ტაძარი:

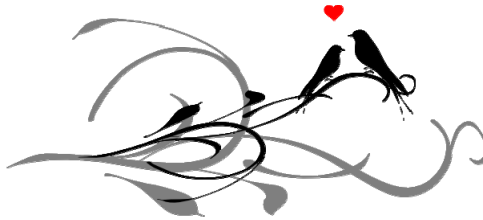
1978

1,2,3,4,5,6 – მუსიკალური საკრავები

ჰელიოსის ნაშიერს –
დედა რეა-კიბელა,
თავის მადლით გმოსავედა,
ოქროს ტახტზე მჯდომარეს,
ვითარც მგოსანს –
მგოსანთა.

2003

უხილავი სამყაროს,
ჩუმი იღუმალებით
ნათელსა გფენს შენ უფრო
და გდევს მისხი-მისხივით.
შენში ორივე მეუფობს
მზეთა მზე¹ და
მზის სხივი².

1977

1 – მზეთა მზე – მამა ღმერთი

2 – მზის სხივი – ძე ღმერთი

წვიმები სველი თითებით –
ღრუბლების სარკმელს
აღებენ.

გრივალმაც ფრთები გაშალა
და ააყვავა ტალღები
ნარეკალად და
ნარშავად.

1966

(ინგლისში)

ჯორჯ ბაირონს ელოდება
და წარსულის ბორგავს ქარი.
მწუხარებით ჩანს მოსილი
მთვარე,
მერი ჩავორსივით
ენსლვის ლურჯ
სერზე მდგარი.

1983

ცით სიცოცხლედ ჩამოსული,
მღელვარ ზღვიდან დარჩა წვეთი,
მზით –
სხივია დარჩენილი,
მაინც ვენახს თესლს თხოვ კეთილს,
იოანე ანჩელივით.

1979

ისტორიის „მეჯლისში“,
ვიღაც ძალად წვეული,
დავიწყების დანით კლავს:
ოცი ათასწლეულის
მქონე –
ზანა-დალის კლანს*.

1998

* „ევროპის „დის“ კლანებიდან უძველესი და უმდიდრესია ქსენია-ზანას ან ქართული მითოლოგიით „დალის“ კლანი, რომელიც ჩამოყალიბდა კავკასიაში (კოლხეთში) 25 ათასი წლის წინათ“. პროფ. კლიმენტი შელია

თუ წუთისოფლის შარაზე –
მოულოდნელად შებინდდა,
ჩემო,
წარსულთ ნუ მისტირი.
აღბათ ოდესმე,
დავიწყების უღრანებიდან,
ვიღაცა ჩვენს სულს
გამოიხმობს აქ,
სპირიტივით.

1986

“დაუჯდომელი” და
“დავითიანი”

უკვდავების შარავზაზე,
სიცოცხლე და
სიყვარული,
ზოგს სიკვდილთან დავით მიაქვს.
(ზოგი აწარმოებს ომებს!)
მაგალითად: „დაუჯდომელს*“,
და დავითის „დავითიანს“.

1981

* „დაუჯდომელი“ – „აკათისტო“
(ბიზანტიელი ჰიმნოგრაფი, VII ს.)

ცეცხლი დაეშრიტებათ
ვარსკვლავებს და
კაუებსაც,
წავლენ საუკუნენი...
მაგრამ იკაშკაშებს ცა –
„კოლხური ფსალმუნების“.

2005

აბერე

შენ ხარ დამურვებელი

ქარისა და

ქარიშხლის,

ვით ღვთის რისხვა – აბერე:

მოხუცს –

ასალგაზრდავებ,

ასალგაზრდას აბერებ.

2004

ნიმბად გედგა მზე –
სიმართლის,
აქ, მადლიანს, ვით არსენას.
და სამოთხე –
იქაც გელის –
შენ „კოლხური ფსალმუნებით“
და... „ჰიმნებით მიქაელის“.

2001

ოთხთა ძმათა მოზელილს,
ფერი აქვს სხვანაირი
ნათელს –
ელვის ენიანს.
მიწას,
ცას და ჰაერის
და ცეცხლის გეჰენიას.

2004

სნეულს კურნავ,
ბრმას თვალს უხელ,
შენ ერთი ხარ!
ვინ სხვა,
ვინ მე,
რომ ბაძავდეს ორბს –
გულოვანს.
სიყვარულის შენ ჰქმნი ჰომნებს,
ქრისტესავით ორბუნოვანს.

1998

იგი „განუზომელი“,
ოქროცურვილ მთიების –
შემოავლებს მზეს მესერს.
და... სიშორით შემოსავს
ნემისიოს –
ემესელს*.

1977

* ემესელი – (ბიზანტიელი ჰიმნოგრაფი)

ც ა –

მიწაა ნაწვიმარი
და ბრწყინავენ ვარსკვლავები
ბნელში,

ღამის ფესვივით.

დ დ ე – დედაა სხივნათელი

მზეთა მზის და

მესიის.

2005

ნოსტუში

აჰა,

ნოსტე-გადაშლილი,
აქედან რა კარგად მოჩანს,
წუთისოფლის ტიალ გზაზე –
უცდომელად სიარულში:
ორი დიდი მამა-შვილი –
გიორგი და
სიაუში.

1983

ურწმუნოსა და უღმერთოს,
მყოფელს სხვათა ურვისა,
გზად იქიდან –
აქამდე,
ველოს, როგორც ურმისთვალს,
მერე ნისლებრ
განქარდეს!

2001

ათორმეტი საუკუნე –
მოვაგროვე, როგორც ფიჩხი,
რომელიც კვლავ გოდებს,
კივის,
ვითარც გალობები მინჩხის
და ჰიმნები მოდრეკილის.

1989

ვარსკვლავით შორეული,
გულთამკვლელი ეს მშვენება
გიჩანს სევდად მადლის.
და სამყარო გეჩვენება
ქსელად –
დედაზარდლის.

1998

დაბრუნება

ფეხისწვერზე აიწევს პონტოს ზღვა
და ფაზისი,
როს ეწვევი დაღლილი შვილი
უძვირფასესი.

გაიხარებს ქუჯის და გუბაზ მეფის
კოლხეთი;

გეტყვის: ბედნიერი ვარ,
შვილო! –

რადგან მოხვედი!

...მიგვატოვა ეგროსის ჯილაგმა
და გვარტომმა!!!

შენ იყავი იმქვეყნად ჩვენი სვე და
პატრონი –

და... ქცეული კოლხეთად...

აწი, ჩვენ ვინ მოგვხედავს?!

20..

შესანიშნავი შვიდეული

"შენს შვიდ მგოსანს სახალხოს".
გალაკტიონი

შვიდნი

მშვიდად უსხედან სუფრას
მარადისობის.

აჰა,

მერვეც მოვიდა! –

ლექსს მტვერი რომ
ადინოს...

სხვას არავის ელიან!

ო, რა სანატრელია,
ამ დეეკაცთა ნადიმი!..

1961

აფხაზი და ქართველი –
ერთი იყო ყოველთვის,
ერთურთს გადანასკვილი.

ამირანი –
იგივე,
იყო კოლხი აბრსკილი.

1966

ნეტავი ვისი არის სამარე,
შორით რომ მოჩანს მთვარე
ბორცვივით!

უფლის რჩეულო,
ღვთისმოსავო,
ო, მინადორა!

გაჩენის დღიდან ცაზე ლოცულობ,
რადგანაც მიწა –
თურმე არის ყუთი
პანდორას!

1979

ამა ცხოვრების უსიერ ტყეში
ყოფნას,
არყოფნა უხმობს ნიადაგ,
ისე, ვითარცა ოლოლი ოლოლს.
რადგანაც ვცოცხლობ,
აღბათ უფლის ნებას
ვასრულებ.
ჩემს აქყოფნასაც ექნება ბოლო,
თუკი ამქვეყნად –
ყოველივეს აქვს დასასრული.

2012

ჩემს შემდეგ ვერისელად 13 კაცი იწოდებოდა".

ვაჟა ვერისელი

გაზეთი "ახალი თაობა", 27.05.2013

ზოგ ჩაჩნებს და ჩაჩნაგურებს,
რომ უშენენ თავს აგურებს,
პლუტური ან ამგვარი,
ნუ ექნებათ მცდელობა,
რომ თითქოს და წაჰკვარონ
ვაჟას –
ვერისელობა!!!

2013

სიყვარული მამულის –
თავქვეშ გედო ბალიშად,
როდესაც იძინებდი!
ჯერ არ მიხვალ...
წახვალ და –
"თვის ერს შეეძინები".

2010

"შოთა, აკაკი, ილია,

ვაჟა და...

გალაქტიონი

თაყვანს სცემ მათ სიდიადეს,

ვინც რომ აღარ გინახავს.

მათ ხსოვნას კი იღუმალ –

გულში კრძალვით ინახავ;

იმათ ნახვას ნუ ჩქარობ,

რადგან ჯერ მათ "ამქარში"

ვერ დაჯდები ინახად.

1966

განძი

დღისით სანთლით დადიოდი,
ისე, როგორც დიოგენე,
ათას ცოდვა აკიდული
და... ბოლოს განძს მიაგენი –
გადამალულს –
ძველ კოლხეთში,
და... დაკეტილს ცხრაკლიტულით.

1961

ლოდიო

მუნჯი საუკუნენი

ფეხაკრეფით მიდიან...

რა ქნან!

რუსთაველური

ვერ გაშაღეს მხარ-ბეჭი.

შენ გელიან!..

შენ გახსნი! –

უფლის ნაწერ წიგნს – დიადს,

"შვიდი ბეჭლით –

დაბეჭდილს!"

1961

აბაძახებს და აბაზებს

ქრისტიანი ჯიქები კი,

ოსმალო აღას

კვლავ აბრაზებს

და ამიტომ მათთან ერთად,

"მუჰაჯირად" კვლავ მილაღავს –

აბაძახებს¹ და აბაზებს²,

ბუედულებს³ და

უბიხებს⁴.

1976

1,2,3,4 – ჩრდილოეთ კავკასიაში მცხოვრები ქართველთა მონათესავე ტომები

არაგვის ტალღებს მოაქვთ მთებიდან

ხმა და ყიჟინა

წარმართ ფხოველთა.

ადარც სიძე ჩანს,

ადარც მაყარი.

და ლოცვად დამდგარ სვეტიცხოველთან –

ისმის ტალღების

აყალ-მაყალი.

1971

სამყაროს გულს გაჩნია იარა და...

სანამ საღეს ქვასავით

გაიღევი,

მარტო კოლხეთის კი არადა,

ჰყეები დედამიწის ისტორიას –

"გეოლოგიით ლაიელის".

1989

რუსოს, ჰეგელსა და ფროიდს

როს კოცონზე დაწვეს ბრუნო,
მაშინ მიწის ბრუნვა იგრძენ!
წამით შეწყდა ათვლა დროის.

და...

ესესხე ნორჩმა სიბრძნე:
რუსოს,
ჰეგელსა და
ფროიდს.

1963

პატაგონია

რადგან ყველაფერს უამი –
უუამო,
დავიწყების ქარს ატანს გგონია,
ცაო მაღალო!
მარქვი ყველა!
რადგან კოლხეთის პატაგონია*,
პონტოდან აღწევს –
ცეცხლოვანი მიწის
არქიპელაგს.

1971

*პატაგონია – გეოგრაფიული რეგიონი, რომელიც მოიცავს სამხრეთ ამერიკას, არგენტინას, ჩილეს და აღწევს ცეცხლოვანი მიწის არქიპელაგამდე.

კველი კოლხეთი

რა დღეს,

რა ხვალ კოლხეთი,

მტკვარს და ფაზისს გაცდება,

ნილოსს და შუამდინარეთს.

თქვენ

გგონიათ, მას სძინავს?!

არა,

თავს იმძინარებს.

1969

მოკლე,

მაგრამ ხმა ღვთიური,
გაჩენიდან ციდან გესმის
და ზეცისკენ იურვი,
მიტომაა შენი ლექსი
ასე ლაკონიური.

1968

**ბებერ ეტრატებს და
პალიმფსესტებს**

ახლა შორსაა გზა და მანძილი,
რომ გააღვიძოს არ ჩანს
მოთავე,
და მღვიმეებში სძინავთ ღრმა ძილით:
ბებერ ეტრატებს
და პალიმფსესტებს,
დარდის გრაგნილებს,
პერგამენტებს და
"ოთხთავეებს".

1976

მთებით სახედარული,
შენი სიმაღლიდან, მზეო,
დედამიწა ჩანს ხნიერი.
თუმცა ცით მას მეურვეობს –
ყოვლად ბრძენი,
ძლიერი და
სახიერი.

1982

თუ არაა უფლის შვილი,
გზას უფლისკენ ვერ
გაიგნებს,
ნისლში მდგარი, ვით ნობილე.
დრო დასტირის –
ადრე მიცვალებულ წიგნებს,
საწყალ ლექსებს
მკვდრად შობილებს.

2010

ხილვა: ხაიაში და ჰაფეზი

ღვინის აზარფეშებით

ალაჰისკენ იქარის

და მრევლს მისკენ

აქეზებს

ომარ ხაიაში და...

დრტვინვა ესმის

ჰაფეზის...

1967

მწამს, მოგწყინდა ჯოჯოხეთში,
უსაქმოდ და უქმად
ყოფნა,
და დროც მიტომ გედავა!...
შენც მიდიხარ...
იმ დიდ სოფლად,
უკან მოუხედავად!

2018

მთვარის აქანდაზი

გრიგალი რომ გამოჩეკოს,
დედამიწის ოგვაჯეს¹ კი,
ზღვა კრუხივით აქაც აზის...
ცას უჭირავს ვარსკვლავებით
სავსე –
მთვარის აქანდაზი.

1963

¹ ოგვაჯე (მეგრ.) – საბუდარი

მოენოსი და ხობოსი

აიეგის კოლხეთის

ვითა ძველი სამშობლოს,

ნახვა ისევ სწყურია:

მოენოსა¹ და ხობოსს²,

ფაზისს³,

დიოსკურიას⁴.

1980

¹ მოენოსი – ონამხირე

² ხობოსი – სობი

³ ფაზისი – ფოთი

⁴ დიოსკურია – სოხუმი

კვამლი

უფლის გარდა არვინ უწყის,
ადამის ძის ხვაშიადი, –
მიწაზე რომ არ სურს
მოცდა!!!

კვამლიც წყევლად ცაში ადის,
რომ ამაღლდეს!

და მერე კი,
დაუბრუნდეს მიწას ლოცვად.

1958

ზოგ-ზოგებს

რუსთაველის საქართველო,
რომ იწვის და
რომ იქცევა!!!
არ აღარდებთ ეს პოეტებს,
მათ იციან,
რომ ამისთვის,
არვინ აყრით ეპოლეტებს.

1993

იმედი

ვითარცა ისნის ვარსკვლავი
ჩაუქრობელად ენთები...
და სივრცეებში ხეტიალს
იწყებ და...
განა ამთავრებ
შერჩები, როგორც ცას მთვარე
და დედამიწას ეს მთები.

2015

სასაფლაო

ახლო არა,

შორი გზიდან,

სასაფლაო ჩან მდიდრული.

და საფლაავზე მდგარი ჯვრიდან,

ისე, როგორც გოლგოთიდან

გვჭვრეტს –

ქრისტე თავჩაქინდრული.

1963

გალაკტიონი

მარადისობის ძახილს ელოდა...
და როს ყივილი ესმა
დაფნიდან –
იდემალეების გამოაღო დიდი
ფანჯარა,
გახედა სივრცეს...
საუკუნე შეაჯანჯღარა
და... გაფრინდა...

1959

კოლხეთი 22-ე საუკუნე

ვისმენ გორდების – „ეი... ეის...“
და ვასაკების – „კვა... კვას...“
ტურების შეცხადებას, რომ:
– კოლხეთს პატრონი არ ყავს!
სნეულს ხვარციით და
ყოფით.

1954

რადგანაც ცბიერ საწუთროს –
პირი არ უჩანს საპირე
და შუბლშეკრული შენი ცა
წვიმას და სეტყვას აპირებს!!!
მაგრამ...

შენ ჟამი უჟამო,
ვერასდროს გაგინაპირებს!

2018

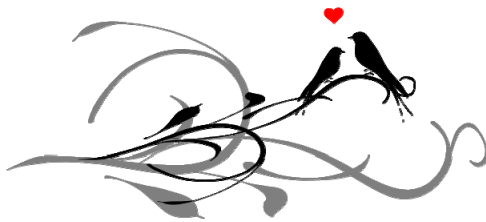
იმედი

ვითა მკვდარ ხეთა სახელი,
კვლავ სხედან ხსოვნის
ტოტებზე.

ჩიტებივით და....

კვირტები,
სიმწვანის თვალებს ახელენ...
და სივრცეებს
აკვირდებათ.

1955

დისტიქო

ანუ

ორი ლექსი ბალახტიონს

1

აქ ჩემს ახლოს აკაკის ლანდს...“
გალაკტიონი.

მოწარდებიან ლანდები –

ძველებიცაა და ახლები....

დაირეკება სხვა ზარი!

„სადაც შენ დაიმარხები“.

ამაღლდება ის ტაძარი.

1959

2

„რომ მეფე ვარ და პოეტი...“ –
გალაკტიონი

ლეგენდიდან გადმოსული,
ვით პოეტთა ფარაონი,
დედად თვლიდი შენც ისიდას¹.
და.... თავი, რომ მოიკვდინე!!!
ხომ მოკვდებოდი ისედაც?!

1959

¹ ისიდა (ბერძ. ეგვიპ.) – ყველა ფარაონის ღვთაებრივი მშობელი.

სარმა

საიდანღაც მოვარდნილმა

შავმა,

ავისმაცნე ქარმა,

წუთისოფლის ტკბილი ლუკმა,

შენ შეგარგო ბევრჯერ არმად!!!

და მოგვერდის გაკეთება

სურდა...

მაგრამ შენ ქართული,

გამოჰკარი უცებ სარმა.

2017

მზე და მიწა

ზე-ცა უფლის ტაძარია,

მრევლი – მნათთა ჯარი,

ლოცულობენ –

ცრემლად ცვივა

წუთებიც და... წამიც.

მზე კი – არის

დღის ფანჯარა,

თუთა – მთვარე ღამის.

1955

ხილვა: ხაიაში, საადი, ჰაფეზი

იფურქნებოდა ვარდი შირაზის,
სხვა,
ყველა დიდი მგოსნის ჟინაზე.
იყო „ბანქო“ და
იყო „კომარი“,
და აუხირდა ჰაფეზს¹ საადი²,
ნაბახუსევი ჩანდა ომარიც³,
წამით შეჩერდა დრო და
საათი.

1959

¹ ჰაფეზი – 1320-380

² საადი – XIII ს.

³ ხაიაში – 1042-1122

ცა ვარსკვლავებს იცინის,
მაგრამ ერთი მნათობი,
ბროლის ფსკერზე ტეხურის,
მოჩანს,
ვითარცა კბილი,
ძირში გადატეხილი.

2019

ეს კოლხური სანახები,
ახლა თითქოს და მუნჯია,
მაგრამ... ერთად დამიიტრებს,
ხმამაღლა და მოწყალებდ,
სკვია,
წყაბუ
და მუნხია,
წინწყარი და,
ხობწყარი.

2018

ორივე

ყოფნაც და არყოფნაც,
ორივე სასჯელია!
ორივეს სუნი სდის
და მოიშმორებს,
ვით უბნობს ხან საფო,
ხან აკია:
ორივე ზედმეტი საბაკია,
ჯობია,
რაც ადრე მოიშორებ.

2018

ყველგან...

და არსად!

აყვავდებიან ბაღში ვარდები...

სამყაროც თეთრად

დაიფიფქება...

და ბევრჯერ შეცვლის

ავდარი დარსაც.

დრო მოვა ალბათ,

მე რომ ვიქნები –

ყველგან...

და არსად!

1960

ხობისწყალი

სამეგრელოს მთებს მომწყდარი,
ხობისწყალი ადიდა და,
პარას ჭაღის სანახებში
უცებ შედგა...
და შეხორგდა...
და წალეკვით ემუქრება
ძოკოს დამბას...
და შენს ხორგას.

1955

მამამძუძუ

ჩემს საფლავთან –
თმაგაშლილი,
არც ღები ჩანს,
და არც ღედა!
ცა ცრემლებით ნამავს ფუძეს!
და ჩემს სიკვდილს,
ნათლად ვხედავ,
ვითარცა ჩემს
მამამძუძუს.

2019

ბაბილონის მშენებლები

„რომელმან შექმნა სამყარო“.

რუსთაველი

ნაბუქოდონოსორი და
მისი ძე ნენცარი
და სხვა ხელმწიფეები
ამშვენებდნენ ბაბილონს,
რათა თვალით ეხილათ –
ამ სამყაროს შემქმნელი.

მებაღე და

მეხილუ!

1971

ობობები

ასკალის ბუჩქთან –
მწერები კვლავ
გულსიოხებენ,
რომლის ტოტებზე თავს იწონებენ
ობობათა ვერცხლის ქოხები, –
პირთამდე სავსე დაღუპულთა
მტვრით და ფერფლით.
ობობები კი ვნებით მთვრალები,
სულგანაბული –
უთვალთვალევენ
მაგრამ რაღაქნან...
ჯერჯერობით აღარჩანს მსხვერპლი.

1968

მხოლოდ ქართველ პოეტებს!
და ქვეყნად სხვას
არავის!

აღბათ არ ეწეინებათ:

(ზე) – თუ ასწევ თამასას
არც თაგორს,
არც გოეთეს.

არც ლორკას და თომას მანს.

2019

სიზმარი

ვითომ უგვირგვინო მეფე
იყავი და...
ეს სიზმარი,
ცხადში, ცხადად აგყოლია...
საქართველოს –
შენზე კარგი
შვილი –
ბევრი არჰყოლია!

2019

დრო

სხვა ყველაფერი...

ერთი,

დროა რომ არ ბერდება!

დანარჩენი კი ცვალებადი

არიმ მარტივით...

მტკვარი მეტეხთან ერთი წუთით

მიტომ ჩერდება,

რომ იქვე ახლოს,

ველზე კრწანისის

დაცემულ გმირთა ნათელ ხსოვნას,

რომ სცეს პატივი.

1960

ღრიანკალის თანავარსკვლავედი

მილიარდობით მნათთა გნიასით

სავსე,

მხრები გრძნობს

ზე-ცის სიმძიმეს,

მუხლებში შიში ისევ კანკალებს...

და ვითა იმედს

ცად შესცივინებ,

თანავარსკვლავედს –

ღრიანკალის.

1979

შს როგორც მაშინ

უუძველესი ჩემი კოლხეთის,
სსონას მიკარგულ
ათასწლეულებს,
ფიქრთა ბილიკით როცა შეგუვლი,
ეს, როგორც მაშინ,
ჩანს სიყვითლით –
მთვარე სნეული
და ამღვრეული დიან დღეები,
ვითარცა წვიმა –
თოვლგარეული.

1965

რიჩარდ ლომგული

მასში იდგა ვიკინგების

სული –

ბრძოლით გაუღენთილი,

შენში – კოლხურ – ლაზური,

ტკბილი,

ვითა ჩონგური,

და თანაც კურტაზული¹.

და არვიცი,

რად გაგონებს,

შენს თავს რიჩარდ ლომგული².

2019

¹ კურტაზული (ინგლ.) – მეფეთა და დიდგვაროვანთა კარზე ქცევის წესების სისტემა.

² რიჩარდ ლომგული – ინგლისის მეფე (XII ს.).

მოგზაურობა ღრუში

ჰა,

კუტაია...

აი,

აქ, სადღაც აიეტის

სამოსახლოა, –

ლეგენდების გზის დასაწყისი...

არესის ჭაღაც აქვე,

ახლოა,

სადაც მუხაზე, რომ ეკიდა

ოქროს საწმისი.

1963

მთვარე

დედამიწიდან ამოფრქვეული,
ცას მთვარე შუბლზე
აზის კოპივით
და ვარსკვლავებით დაწინწკლული
აცვია ღამე,
ვითარცა ეცვა.
კიპაროსის ხე, ვით ტელოსკოპი,
უჭირავს მიწას
და დიღამდე შეცქერის
ზეცას.

1959

წარწერები

ქვეყნის გაჩენის დღიდან –
ქართველი აქ სახლობდა,
არსაიდან მოსული!
დააკვირდით, წარწერებს,
ათასი წლის წინანდელთ:
მარტყოფელთა,
მცხეთელთა,
ყვარელთა და
წინანდელთ.

1964

წამო შეჩერდი

მოსული „ათასერთი ღამიდან“,
თითქოს ყოველი იყო
სიზმარი.
უცებ დაიძრა ვნების გლექჩერი¹,
გაიღო შენი –
გულის ცისკარი
და... „მივაძახე წამო შეჩერდი!“

1966

¹ გლექჩერი (გერმ.) – ყინულის მთა

ხეხუართუი

შორს ჩანს ომალო და
ფარსმა,
ზამთრის ბილიკს შევებით,
და გზას ვედარ ვამთავრებთ,
მოიმატა მითის ფასმა,
როს ჩნდა ბნელში,
დევეების
რვა ხელი და
ცხრა თავი.

1962

მზის დაბადება

ეფინა ქათქათა ღრუბლების
ბულულები

ცას,

მაინც ახნდა ვარსკვლავთა

იარა.

ღამე კი მთვარისგან კვლავ იყო

ფეხმძიმე.

(თვე იყო დეკემბრის დამლვეი)

და... მერე დიღამ

ყივილზე მამლების,

ოქროს კულულება –

მზე იმშობიარა.

1963

მთეპი

თოვლის თეთრ სარეცელზე
წვანან მთეპი –
ორსული,
იხურავენ საბნებად დღეებს
ცივს და ბინდიანს
არსაიდან მოსულნი,
არც,
არსაით მიდან.

1979

ის იყო ქრისტე

ღრუბელ და ღრუბელ
მიიღტვოდა მთვარე
დასავლით,
ვარსკვლავები კი ყვინჩილებივით
იგრძელებდნენ
სინათლის კისრებს.
და მაშინ ღამემ ცას რომ
გააკრა,
ელვა კი არა,
ის იყო ქრისტე.

1964

* * *

ღამის საყდრულ სიჩუმეში,
ანგელოზთა ხმაც
არ ისმის,
უფლის შიშით მოცულების.
ცა – მღვიმეა,
ვარსკვლავები
იქ, დიღამდე ღოცულობენ...

1996

* * *

ათასეულ წლის წინათ,
რომს,
მინოსსა და თებეს,
ბერძენი, არც რომაელი,
კოლხები გახლდათ მეფედ,
რომელთაც მთელი სამყარო
ომების სისხლით ღებეს.

1974

* * *

მილიონი წელია,
ცა, რომ დაწერილია,
ვარსკვლავებით კი არა,
ძველ კოლხური ანბანით
და შენ გელის, ვით მგოსანს,
მზის ემბაზში განბანილს.

2001

ა ვ თ ა ნ დ ი ლ ს

გისმობ,

გეძახი,

და ხმა არსაით,

შენი სახელი ქვაზე სწერია.

წევხარ მიწაში გაუპარსავი

და საფლავიდან რომ ამოვიდა

ბაღასი არა,

ძმავ,

აღბათ შენი წვერია.

1993

* * *

ამირანის ცეცხლი გბუგავს,
სიყვარულის ბოლი აგდის.
მსსნელად თავზე
ცა გახურავს.
და დგახარ, ვით გოლიათი,
მშობელ ქვეყნის სამსახურად.

2005

* * *

შემოდგომის ფოთლების სიყვითლე,
რაც ქარი დაგპირდა,
ბაჯადლო ოქროა ნაწური?
ზღვას ვკითხე,
შემომდგარს ნაპირთან,
ზღვამ მხრები აწურა.

1988

* * *

მიმწუხრიდან დილაძდე,
ხელში მთვარე გიჭირავს
ისე,
ვით სალამური
და ბნელს ნათელს მიუფენ:
მიწიერმა,
ცოური პოეზია იუფლე.
და მშვილდმოზიდული
გითვალთვალებს ამური.

1970

* * *

ნილოსთან,
განგთან თუ ფაზისთან,
სხვის არა,
მზის* სამოსახლოა.
და კოლხეთს არ უჩანს სამანი
და ვხედავ –
ცასთან რა ახლოა,
ბაბილონი,
მცხეთა და ქანაანი.

1970

* მზე – იგულისხმება ჰელიოსის ნაშიერნი: იაფეტი, ჰიპერბიონი, აქციუსი, აიეტი და ა.შ.

პოეზიის კალენდოსკოპი

ცას თეთრ შუბლზე რომ აზის
მთვარე,
თითქოს კოპია,
ვითომც და რომ არცხვენენ.
და „კოლხური ფსალმუნი“
კალენდოსკოპია –
საესე მეტაფორებით და
ვარსკვლავებთა
ნამსხვრევით.

2002

რემისა და რომულის

ელვა –
ჩემი ფიქრია,
დედამიწას რომ უელის,
და მე ისევ ისე:
რემისა და რომულის,
ძუძუს რომ აწოვებდა –
იმ მგლის ყმუილს ვისმენ.

2007

* * *

გაზაფხულის მოლივით –
 ჟამი ფეხქვეშ გერთხმის.
 სამყარო გაქვს მოვლილი
და კვლავ გწყალობს ღმერთი:
 ხელთ გიპყრია აზრის და
 პოეზიის კვერთხი.

2005

* * *

ღამის ცაზე რომ ჰკიღია,
მთვარე,
როგორ ჰგავს ბუმერანგს,
მიმწუხრი რომ მხრებით ზიდა.
ზვირთი იხდის ქარის პერანგს
და ამოსვლას ღამობს ზღვიდან.

1967

* * *

ქალი არა,
მზე მომტაცეს
და წარსული ამიოხრეს:
მედეაზე ფიქრი მლახვრავს.
ვეფერები მე ძველ კოლხეთს,
ვითარც ზღაპრულ
მზეთუნახავს.

1969

განხეთქილების ვაშლი

მეოცე საუკუნის –

ჩუმად მიხურე კარი,

და არავის დარჩი ვალში.

ცაზე დაჰკიდე მთვარე –

განხეთქილების ვაშლი.

1978

* * *

ახლა კი არა,
დასაბამიდან,
არსთაგამრიგე, როგორც
დაგვირდა:

ცა,
მიწას მთიებს როს დაარისხავს,
მაშინ ზღვა ძილად მიეგდება
სადღაც ნაპირთან
და თავსასთუმლად იღებს ქარიშხალს.

1986

„იულიუსი-ივლისი“

გაუძღვებ შურს და ომებსაც,
თვალეში ნაცრის შეფრვექვევას,
რაც საგზალი დღეის არი.
მაგრამ მოვა „თვე“, რომელსაც,
ვით „იულიუს“ კეისარი,
„ეგრისელი“ ერქმევა.

1969

კოლხური ღამე

ღამის იქითა სივრცეში
ელვა წყვდიადში
თარემობს,
თუმც ცაში ბუდობს მურიცხი*,
უზომო,
უანგარიშო,
უთვალავი და ურიცხვი...

1961

* მურიცხი “მეგრ.” – ვარსკვლავი.

* * *

(ვარიანტი)

თავგამეტებით რომ მისდევენ კვალს
გლისერების,
უღვთოდ სიცოცხლე აღარ სურვებიათ.
ზღვად დაფრენენ და ზვირთებში
რომ მკერდს ისველებენ,
თოლიები –
წყალში დამხრჩვალთა სულებია.

1982

* * *

ლეგენდიდან გადმოსული,
ცისქვეშეთში მარტო რომ ხარ,
შენ ათასი მომხრე გინდა:
თეთრ პეგასზე ამხედრებულს,
ქრისტეს მხედარს –
კოლხეთიდან.

1971

* * *

სივრცეების აივნიდან –
გადმოჰყურებს ცოდვილ მიწას,
მთვარე,
როგორც მოურავი.
არ აშინებს ზევისის¹ რისხვა,
არც ქრონოსი²,
არც ურანის³.

1968

¹ ზევისი “ბერძ.” – კაცთა და ღმერთთა მამა

² ქრონოსი “ბერძ.” – დროის განმასახიერებელი ღვთაება.

³ ურანოსი “ბერძ.” – ცის განმასახიერებელი უზენაესი ღვთაება

* * *

მზის ბაჯადლო ტახტი უღვას
და ისვენებს ღამით მამა,
ანგელოზთა არ სდევს იჭკებს.
ცა ხშირ-ხშირად სტყორცნის
ელვის წითელ ქამანდს,
მაგრამ ქუხილს ვეღარ იჭერს.

1986

შ ო შ ი ე ბ ი

გადაუფრინეს სოფლის სიმშვიდეს,

მოსდევთ შიმშილი თუ

მოშეება.

და გზისპირ რომ იდგნენ ნაძვები,

შემოესიენ მათ შოშეები

და წამსვე ჩააცვეს ძაძვები.

1974

* * *

ნაფეხურები მზის რომ წაშალონ,
ციდან ჩამოაქვთ ღრუბლებს
ბინდები.

ყრია ლოდები, როგორც კუბები.
ქარიშხლის ხმაზე ზღვა
ბუდიდან ამიფრინდება,
ლოდს მიასკდება და ნაპირზე
სულს განუტყეებს.

1969

ჭინჭილა და ყარყარა

(ხუმრობით)

ჩემს ოდიშში დადიანს,

კახეთში კი ჭილაძეს,

იცით, რა დღე აყარა:

ჯიხვის ყანწმა კი არა,

ჭინჭილამ და

ყარყარამ.

1976

* * *

ქარები, ვითა ძიძები,
ზღვების ლურჯ აკვნებს
არწევენ,
და ელვით ჰყავთ გათასმული.
სამყარო –
ვარსკვლავებით ნაწერი
ცისა და მიწის ყდაში
ჩასმული.

1970

**დედა თავისი ბავშვის
საფლავთან**

თვალცრემლიან ცას –
დასაველით,
მზე კალთაში ჩუმად უწევს.
სამარესთან ჩამომჯდარი,
ისე მოჩანს ბავშვის დედა,
თითქოს ლოდის აკვანს ურწევს...

1973

* * *

მშობლიურ ცის სილაქვარდეს,
მიწისქვეშეთიდან ვუმზერ,
ხმები მესმის: გეყო,
აღე!
არ იციან მათ, რომ გულზე,
ლოდი არა,
დარდი მადევს.

1981

* * *

ღამეს მთოვარე თევზის ფხასავით,
ვით წინათ,
ყელში არ ეჩხირება.
ვარსკვლავთა აღარ ისმის არია.
ცა რომ პირს იხოკს
ელვის ფრჩხილებით,
ნეტავ ვიცოდე,
რამ გადარია?!

1982

* * *

თავს დაჰკიოდნენ ალბატროსები
და ქარიშხალი
პირ-გამეხებით,
სანამდის ბნედა კვლავ მოუვლიდა:
მიასიკვდილა ზღვამ მღრინავი
ზვირთთა ვეფხვები,
ამოიფერთხა ჯაერი გულიდან.

1984

აფხაზეთი – 1992

ვითარცა ქორმა კრუხ-წიწილს,
ისე ჩვენ მტვერი გვადინა:

ოსმა,

რუსმა და...

აფხუამ –

იქ თესა, სად არ დაუხნავს.

და...

დარი უდგას შადიმანს,

კონსტანტინეს და

დაუდხანს!!

1992

პელაზგებს და ქალდეველებს

ნილოსიდან –

ფაზისამდე,

ოქროსფერი ადევთ ველებს,

და მეუფობს დიდ ხელმწიფის

აიეტის – პაპის – პაპა.

და პონტოს ზღვა

ურწევს აკვანს,

პელაზგებს და ქალდეველებს.

1966

* * *

კვლავ ქათქათებენ ღრუბლების მთები,
ზე გადახრილი დგას
მთვარის სვეტი
და ბრწყინავს მნათთა თითები თლილი.
მზე მოჰყავთ მამლებს
ყივილის ეტლით,
და ღამეს სული უჭირავს
კბილით.

1981

* * *

კლავდნენ და გულში მახვილს
უყრიდნენ,
ადარ ინდობდა ბედი – მურტალი,
მაგრამ სიკვდილი არ მიიკარა:
საქართველოს ცა იდგა
ზღვისკარად,
კოლხური მთვარის ნაჩუქურთმალი.

1974

შურდული და ოქროს ქნარი

უამთა ტყეში მწვერებივით,
ათასწლეულები ყეფენ...
ცისქვეშეთში დარობს დარი.
მელანდება დავით მეფის:
შურდული¹ და ოქროს ქნარი.

1964

¹² შურდულით დავითმა გოლიათი განგმირა, ხოლო ქნარის პანგებზე „ფსალმუნები“ შექმნა.

მ ა ნ დ ა ლ ა

სიკვდილს კი არა,
მქროლავ დრო და ჟამს,
მიაქვს სიცოცხლე როგორც
ნადავლი.
სადღაც ჭრიალებს მზის და მთვარის
ცისფერი ღერძი.
და ჩემი სული იმ შავ მანდალით* –
სხვა სამყაროში –
გასასვლელს ეძებს.

1982

* მანდალა – შავი ხერეღი.

პაი, ნანა!

არც ხეიხა ჩანს

და არც გოჩა

და არც პაატა სააკაძე,

სამშობლოსთვის

ვინც სიცოცხლე,

წამით აღარ დაინანა.

და ჰუნეთა ფლოქეთა ხმაში

ისევ მესმის,

ცრემლნარევი: „ვაი, ნანა!“

1987

შემოღობა ნოსტეში

სააკაძის ნოსტეში ვარ,
მელანდება დიდი ბაკა*,
ქარს ღრუბლები დააქვს შავად.
ვიღაც რომ სცემს ჯოხით კაკალს,
ნეტავი რა დააშავა?!

1994

* ბაკა ხერხეულიძე – რომელმაც გიორგი სააკაძე სიკვდილს გადაარჩინა.

ბრმა ჯონიი

აკაკუნებს ჯოსს მიწაზე,
რუსთაველის პროსპექტზე თუ,
ხეობაში თემის.
და კაკუნით –
იქ დამალულს,
თითქოს სიკვდილს ეძებს.

1978

* * *

პოეტო,

შენი სული,

ბინადარი ცის ერდოს,

იქ – მამაღმერთთან მივა.

ვითარც მივიდა ერთ დროს:

ბუდას,

ქრისტეს და შივას.

1998

საინგილოს, ქსანს და ხერთვისს

ურჯულონი რჯულს გვართმევენ:

საინგილოს,

ქსანს და ხერთვისს.

რწმენას გვიყენებენ ყირა

და მათ ავიწყდებათ ხშირად,

უთვალთვალებთ ციდან ღმერთი.

1992

* * *

აქ,
ფაზისთან შობილა,
აკვანიც აქ რწეულა...
მაგრამ ავმა სულებმა,
სიცოცხლე შეაზარეს.
და მას შემდეგ მტვრად იქცა
ხუთიათასწლეული,
რაც სძინავს საქართველოს, –
უფრო სწორად –
ლაზარეს.

1996

* * *

არწივივით

„ქართულ ფრთებით“

ცისკენ ფრენას არ ანელე
და უკეთეს მერმისს ელი.

არცა გალა,

არც გრანელი,

შენ ხარ ვაჟა ეგრისელი.

2001

კოლხეთის მისტერია

ოთხი ათასწლეულის

მერე,

კვლავ მისტირიან –

სხვა მოთქმით და სხვა ზარით:

პონტოს სანაპიროზე

მიძინებულ ღაზარეს,

„კოლხეთის მისტერიას“.

1964

* * *

საწუთროში მოვლენილ –
მარიამ მაგდალინელის
იცი ღვთის ასულობა.

შენც,

კვერცხში ჭვრეტ სამყაროს
სასრულს...

უსასრულობას.

1974

სულის ხსოვნა

ახსოვს ქვეყნად ყოველი
მთვარეს,
 ვის კაბადონზე,
წამოწოლილს ინახად,
 (ზოგჯერ რომ ჰგავს გონიოს.)
კოლხეთს –
 კოსმოგონიურს,
სულის ხსოვნა ინახავს.

ხილვა: საული

დამასკოს ძველ გზაზე მავალს,
ბრმა-ურწმუნოს
ვხედავ საულს,
მერე პავლედ გარდასახულს:
მაცხოვარზე გულით მლოცველს,
უფლის მონას
და მის მსახურს.

1980

სიყვარულის ბორბალი

შემოხედვა ამურის,
ზოგს სიცოცხლეს
ბედნიერს,
და ზოგს სიკვდილს არგუნებს.
სიყვარულის –
ბორბალი
მზეს და მთვარეს აბრუნებს.

1981

იერიქონის უსმით საყვირი

ნუთუ არ არის ეს გასაკვირი?!

რომ ორზე მეტი

ათასწლეულის

მერე,

აქ მოსულ ბრბოსა და ბეგებს,

იერიქონის უსმით საყვირი:

„ჯვარს აცვით ეგე!“

1977

მე სახლს ვაგებ სალ კლდეზე

იყოს საესე სინათლით,
წვეთიც აღარ აკლდეს მზეს,
არის ამის ნიშანი.
მე სახლს ვაგებ სალ კლდეზე
და არა ძირს ქვიშაზე.

1986

ხილვა: სვიმონ კვიციანი

შუბთა ტყეა აღმართული,
დგას ყაყანი რომაელთა,
მაგრამ მხნეს და
გასაკვირველს,
მაცხოვართან ვხედავ სვიმონს –
ჯვარის მტვირთველ –
დიდ კვიციანს.

1987

სღვედათ მზერა ამურის

უყვარდათ და სიყვარულს
თესავდნენ და
იმკიდნენ.

სღვედათ მზერა ამურის.
გაჰყოლიათ სიკვდილმდე
ტრფობა –
მარადუამული.

2005

პავლე და იოანე მოციქულები

ლოცულობდნენ დღე და ღამე,
აღავედნენ ღოცვას უღევს...
სიყვარული უჩნდათ ღმერთად:
პავლესა და იოანეს,
ღვთის,
მზით მოსავ მოციქულებს.

1976

* * *

უნდა სდიო ცრუ საწუთროს,
ეშმა,
სულით მონათ უგლის
და ჩხრიალი ისმის ვერცხლის.
შენ წყლითა ხარ მონათლული,
მე კი ცეცხლით.

1980

სიმაღლე და სიწმინდე

კი, ურწმუნო თომები,
უფლის მოსახილველად
ხელს ამაოდ იწვდიდნენ.
მაგრამ შენთვის ახლოა,
შენი სამოსახლოა,
სიმაღლე და
სიწმინდე.

2008

გაზაფხულის კარავი

დახუნძლული მთიებით –
სიცოცხლის ხე –
შრიალებს,
ბნელით დაუფარავი.
სისპეტაკით იმოსვის
გაზაფხულის კარავი.

1971

* * *

გიზგიზებს ცეცხლი მარადიული
და ბნელში დამდგარ
ტაძრების გუმბათებს –
გზას ცისკენ სანთლების
ცრემლები უნათებთ.

1962

„სადა არს, აბელ, ძმაი შენი...“

ძეო ადამის,
შენი მოხვლა აღარ მჯეროდა,
რადგან სამოთხე,
ვერ დაიმშვენე.
ცრემლგარეული ხმა მომესმის
„მაყვლის ჩეროდან:“
„სადა არს,
აბელ,
ძმაი შენი!“

1961

* * *

რაც დრო გადის,
როგორც საბას,
სისპეტაკე გათოვს მეტი.
ვით „თავადი“, ისევ დახვალ
დაბა-დაბად.
და თან გახლავს მოწაფენი
ათორმეტი.

1968

* * *

ჩამოაჭენებს ცისკარს არაგვი,
იღვიძებს მცხეთა და
ნარეკავი
და იკვებება ღამის კარები.
ზედაზნის მთები –
მზეს და ოქროს ზარებს
რეკავენ –
ბეშქენ და ბექა ოპიზარების.

1972

ხილვა: სოლომონ და ელისე

უდაბნოში ეგვიპტის,
ადრე ჩასულს ელის მზეს,
ეფრატის პირს დამჯდარი,
ორი დიდი ბრძენკაცი –
სოლომონ და
ელისე.

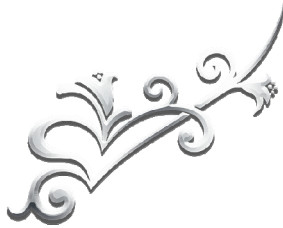
1964

ოტარიდი

იდგრება სხივი ნათლისმფენელი,
მაგრამ ფარული.
სადღაც გიზგიზებს მზე –
სიხარულის.
მაგრამ უხილავ გზის დასასრულთან –
თვალებს მარიდებს
მე ოტარიდი.

2003

* * *

ცა აიძღვრა და მის სულში –
სატანამ კვლავ დაივანა
და მაისის კვირა დღეს,
მზემაც ხელი დაიბანა,
მწერალად,
როგორც პილატემ.

1978

* * *

სიხარულის მაღალ ხატს –
ხელი ფრთხილად
შეახე,
მერე დევი და ეშმა
შებორკე და შეფსკეენი,
ჯიქურ ერთად შეაღე
კარი ზესკნელ –
ქვესკნელის.

2007

ლაშარობა – 77

ვით მწვემსმთავარს,
მოსვლიდან,
ცხვართა ფარა გეპარა!
საიდანღაც ხმა ისმის –
ლაშარის ყრმის – გაბურის:
– გზა ხარ გაუგებარი –
უგზო და
უდაბური.

1972

* * *

გავიდა ორი ათასწლეული,
ადამის მოდგმას –
ხმა რომ ესმის ცივი
და მკაცრი:
– წყალი კი არა, მას ძმარი ასვით
და ჯვარზე აცვით!!!

1962

* * *

ცაში იფრენ გავაზად,
დმერთი არ გაგიწერება,
რადგან მზე გყავს
თავმდებად.

სადაც გალა თავდება,
შენ იქიდან იწყები.

2006

სარჩევი

შესავალის მაგიერ.....	5
მნათობები	25
ნატუიუსალი	26
ჯვარცმა.....	27
ბახალები და ქარდები	28
გათენება	29
სამშობლო.....	30
ზღვები.....	31
არყოფნა.....	32
ორი მგზავრი.....	33
კანონი	34
ყორანი.....	35
ძმები	36
აღვის ხე ხორგის დამბაზე.....	37
ცა კოლხური.....	38
მზის ჩასვლა.....	39
სამართალი, უსამართლობა!!!	40
აპრილი.....	41
* * * ვარსკვლავთა სასაფლაოზე.....	42
გორდიას კვანძი	43
წიგნები	44

ქართლი, კახეთი	45
სინანული	46
მზეს, მთვარეს და ვარსკვლავთ ხუთთა	47
სამყარო	48
ტომბა კოჩი	49
აკმ	50
ის	51
როქსანა	52
ნიანგის ცრემლები	53
მეფე ფეროსი	54
წუთისოფელი	55
ორი ჯოჯოხეთი	56
იქ – აფსუა და აქ – ოსი	57
სამაგიერო	58
წევა, ღები	59
* * * ცისკენ ჩუმად მომზირალი	60
სიკედილის აჩრდილი	61
ნაბუქოდორ ბაბილონელს	62
მგზავრობა უსასრულობაში	63
„მე ვარ კაცი ბაბილონელი...“	64
სიბილა	65

N-ს.....	66
გზა ღრიანკალის	67
ბაბილონი	68
მაცხოვარი.....	69
ციხე-ტაძრები	70
ირმის ნახტომი	71
მაკედონელი, პოროსი	72
მზე.....	73
ბედისწერა.....	74
*** ვარსკვლავებით დასახლებულ	75
სამება	76
*** უკვდავებას შემოხედები	77
*** ძილი აღარ ეკარება.....	78
დოღმენებს და მეგალითებს	79
*** მეცხრე ციდან გადმოსული.....	80
ათონში.....	81
*** სტუმრად მაგალს გზას მიბნედა....	82
*** ვით მითიურ წინაპარს	83
მნათე.....	84
*** აქ ედემად გვეჩვენება.....	85
ორი დიდი ნეტარი	86
*** ტაღლები.....	87

*** შენ ხარ ალიგიერი	88
*** დედამიწა კი სულ სხვაა.....	89
15 მაისი.....	90
*** მერე, ჟამს მიმწუხრისას.....	91
*** სიცოცხლე და სინათლე.....	92
*** არ ეკარება თვალებს რული.....	93
*** ხელებით გიპყრია ზესკნელი.....	94
*** უფალს ღოცვას აღუვლენ	95
*** ჰელიოსის ნაშიერს	96
*** უხილავი სამყაროს	97
*** წვიმები სველი თითებით.....	98
*** ჯორჯ ბაირონს ელოდება	99
*** ცით სიცოცხლედ ჩამოსული	100
*** ისტორიის „მეჯლისში“	101
*** თუ წუთისოფლის შარაზე.....	102
“დაუჯდომელი” და “დავითიანი”.....	103
*** ცეცხლი დაეშრიტებათ	104
აბერე.....	105
*** ნიმბად გედგა მზე.....	106
*** ოთხთა ძმათა მოზელიღს	107
*** სნეულს კურნავ.....	108
*** იგი „განუზომელი“	109

*** ცა.....	110
ნოსტეში.....	111
*** ურწმუნოსა და უღმერთოს.....	112
*** ათორმეტი საუკუნე.....	113
*** ვარსკვლავით შორეული.....	114
დაბრუნება.....	115
შესანიშნავი შვიდეული.....	116
*** აფხაზი და ქართველი.....	117
*** ნეტავი ვისი არის სამარე.....	118
*** ამა ცხოვრების უსიერ ტყეში.....	119
*** ზოგ ჩაჩნებს და ჩაჩნაგურებს.....	120
*** სიყვარული მამულის.....	121
*** თაყვანს სცემ მათ სიღიადეს.....	122
განძი.....	123
ლოდინი.....	124
აბაძახებს და აბაზებს.....	125
*** არაგვის ტალღებს მოაქვთ.....	126
*** სამყაროს გულს გაჩნია იარა და... ..	127
რუსოს, ჰეგელსა და ფროიდს.....	128
პატაგონია.....	129
ძველი კოლხეთი.....	130
*** მოკლე, მაგრამ ხმა ღვთიური.....	131

ბებერ ეტრატებს და პალიმფსესტებს	132
*** მთებით სახედაღარული	133
*** თუ არაა უფლის შვილი	134
ხილვა: ხაიაში და ჰაფეზი	135
*** მწამს, მოგწეინდა ჯოჯოხეთში.....	136
მთვარის აქანდაზი	137
მოენოსი და ხობოსი	138
კვამლი	139
ზოგ-ზოგებს	140
იმედი	141
სასაფლაო	142
გალაკტიონი	143
კოლხეთი 22-ე საუკუნე.....	144
*** რადგანაც ცბიერ საწუთროს	145
იმედი	146
დისტიქი ანუ ორი ლექსი გალაკტიონს.....	147
სარმა	149
მზე და მთვარე.....	150
ხილვა: ხაიაში, საადი, ჰაფეზი	151
*** ცა ვარსკვლავებს იცინის	152

*** ეს კოლხური სანახები.....	153
ორივე.....	154
შენს ძველ კოლხურ ჩანგს და ებანს	155
ყველგან... და არსად!	156
ხობისწყალი.....	157
მამამძუძე	158
ბაბილონის მშენებლები.....	159
ობობები	160
*** მხოლოდ ქართველ პოეტებს!.....	161
სიზმარი	162
დრო	163
ღრიანკალის თანავარსკვლავედი	164
ეს როგორც მაშინ	165
რიჩარდ ლომგული	166
მოგზაურობა დროში.....	167
მთვარე.....	168
წარწერები.....	169
წამო შეჩერდი	170
ხეესურეთში	171
მზის დაბადება	172
მთები	173
ის იყო ქრისტე	174

* * *	ღამის საყდრულ სიხუმეში.....	175
* * *	ათასეულ წლის წინათ	176
* * *	მილიონი წელია.....	177
ა ვ თ ა ნ დ ი ლ ს	178
* * *	ამირანის ცეცხლი გბუგავს.....	179
* * *	შემოდგომის ფოთლების	180
* * *	მიმწუხრიდან დილამდე.....	181
* * *	ნილოსთან.....	182
პოეზიის კალეიდოსკოპი	183
რემისა და რომულის	184
* * *	გაზაფხულის მოღივით	185
* * *	ღამის ცაზე რომ ჰკიდია	186
* * *	ქალი არა	187
განხეთქილების ვაშლი	188
* * *	ახლა კი არა.....	189
„იულიუსი-ივლისი“	190
კოლხური ღამე	191
* * *	თავგამეტებით რომ მისდევენ.....	192
* * *	ლეგენდიდან გადმოსული	193
* * *	სივრცეების აივნიდან	194
* * *	მზის ბაჯალლო ტახტი უღვას	195
შ ო შ ი ე ბ ი	196

* * * ნაფეხურები მზის რომ წაშალონ	197
ჭინჭილა და ყარყარა.....	198
* * * ქარები, ვითა ძიძები.....	199
დედა თავისი ბავშვის საფლავთან	200
* * * მშობლიურ ცის სილაჟვარდეს	201
* * * ღამეს მთოვარე თევზის.....	202
* * * თავს დაჰკიოდნენ ალბატროსები.	203
აფხაზეთი – 1992.....	204
პელაზგებს და ქალდეველებს.....	205
* * * კვლავ ქათქათებენ ღრუბლების...	206
* * * კლავდნენ და გულში მახვილს....	207
შურდული და ოქროს ქნარი	208
მ ა ნ დ ა ლ ა.....	209
ვაი, ნანა!.....	210
შემოდგომა ნოსტეში.....	211
ბრმა ჯოხით.....	212
* * * პოეტო	213
საინგილოს, ქსანს და ხერთვისს	214
* * * აქ, ფაზისთან შობილა.....	215
* * * არწივივით.....	216
კოლხეთის მისტერია	217
* * * საწუთროში მოვლენილ	218

სულის ხსოვნა.....	219
ხილვა: საული.....	220
სიყვარულის ბორბალი.....	221
იერიქონის ესმით საყვირი	222
მე სახლს ვაგებ სალ კლდეზე.....	223
ხილვა: სვიმონ კვირინელი.....	224
სდევდათ მზერა ამურის	225
პაულე და იოანე მოციქულები.....	226
* * * უნდა სდიო ცრუ საწუთროს.....	227
სიმაღლე და სიწმინდე.....	228
გაზაფხულის კარავი.....	229
* * * გიზგიზებს ცეცხლი მარადიული.....	230
„სადა არს, აბელ, ძმაი შენი...“	231
* * * რაც დრო გადის	232
* * * ჩამოაჭენებს ცისკარს არაგვი.....	233
ხილვა: სოლომონ და ელისე.....	234
ოტარიდი.....	235
* * * ცა აიმღვრა და მის სულში	236
* * * სიხარულის მაღალ ხატს.....	237
ლაშარობა – 77.....	238
* * * გავიდა ორი ათასწლეული	239
* * * ცაში იფრენ გავაზად	240

מכתב

למנהל המרכז הלאומי למידע וביטחון
משרד הביטחון וההגנה
תל אביב
הנדון: הגנת מידע
במסגרת תפקודי המרכז הלאומי למידע וביטחון
משרד הביטחון וההגנה, נדרש להגן על המידע
המיוחס, המוגדר כמידע המכיל פרטים המסוגלים
להשפיע על הביטחון הלאומי, על ידי קבלת
החלטות על אודות אופן טיפול המידע.
החלטות אלו נקבעות על ידי הוועדה למידע וביטחון
המרכז, בהתאם להחלטות הממשלה.
החלטות אלו נקבעות על ידי הוועדה למידע וביטחון
המרכז, בהתאם להחלטות הממשלה.

מנהל המרכז הלאומי למידע וביטחון
2020

ვაჟა ეგრისელი

კოლხური ფსალმუნები

100 ტომად
ტომი 85

VAZHA EGRISELI
“KOLKHURI PHSALMUNEBI”
ONE HUNDRED VOLUME
VOLUM 85

გამომცემლობის

რედაქტორი

– მუხრან ბელენიძე

მხატვარი

– სპარტაკ ცინცაძე

მხატვრული რედაქტორი

– ირაკლი უშვერიძე

ტექნიკური რედაქტორი

– ნანა ღუმბაძე

კორექტორი

– ლილე დოღბაია

კომპიუტერული

უზრუნველყოფა

– ნანა და დათო ყანდაშვილები

გამომცემელი – ზურაბ დოღბაია

ფასი 20 ლარი

თბილისი
2020

გამომცემლობა „უნივერსალი“

თბილისი, 0186, ა. ჯორჯიძის ქუჩის №4. ☎: 5(99) 33 52 02, 5(99) 17 22 30
E-mail: universal505@gmail.com; gamomcemlobauniversal@gmail.com